

Synchron

Zpravodaj Českého filmového a televizního svazu FITES

Uvnitř:

Trilobit Beroun 2011

Doba měděná v Zambii

Kritický obzor: Nevinnost Jana Hřebejka

Bude zákon o české kinematografii
ještě letos?

Festivally: Finále Plzeň, AniFest v Rusku,
Dny evropského filmu

Dvojrozhovor s Vlastou Chramostovou
a Stanislavem Milotou

Otakar Vávra slaví stovku

Vše pro dobro světa a Nošovic
– kritický pohled za zeď automobilky

Český lev ohlásil nominace

Já prostě nemohu žít jinak
– skvělá kniha o Otce Bednářové

Slovenský IGRIC

Kupčení s Janem Palachem

Třetí animované Filmfárum
přichází ve formátu 3D

Nová česká animace slavila úspěchy v Rusku

Filmové aktuality ze Spojeného království

a další čtení

Odpoledne s Večerníčky

František Filip s Cenou Vladislava Vančury

Oslavte s námi 10. narozeniny!

X.

anifest 2011

Mezinárodní festival animovaných filmů
26. dubna – 1. května 2011
Teplice, Česká republika
www.anifest.cz

pořadatel: ANifest

Milí přátelé,

taky vám připadá, že (opět) nastal čas dokumentu? Nebo jinak – doba příznivá pro dokumentární tvorbu i její přijímání? V jistých intervalech takové období u nás přichází; stalo se tak třeba v devadesátých letech, kdy bylo možné i nutné vypovědět mnohé, co dřív nešlo. Činila to například v České televizi tvůrčí dílna Febia, která svými cykly Gen, Genus, Jak se žije, Oko či dodnes zcela ojedinělou Českou sodou vytvořila příznivé klima pro český dokument a obnovila divácký zájem. Předchozí vstřícnou dobou byla druhá polovina šedesátých let, kdy vznikl svobodnější prostor pro sociální, poetický a dokonce i společensko-politický dokument a bylo možno – opatrně, ale po letech vůbec po prvé – se palčivě ptát „Proč?“, nebo co je „Největší přání“ mladých lidí. A zase se dalo vyrazit do světa za poznáním i krásou. Současný vstřícný čas pro dokument začal před pár lety. Ohlašoval se zajímavými tématy a odvážnými pokusy prorazit do kin. Před pěti lety ojedinělé, dnes už běžně funguje.

Není divu, že mezi tituly, které ocenila porota cen Fitesu Trilobit, je letos nejvíc dokumentů; ani že nově ustavené Ceny české filmové kritiky zahrnují i tuto kategorii. Dokument se (konečně!) probojoval na kolbiště Českých lvů.

Také v Synchronu zpravidla věnujeme českým dokumentům výrazné místo. Toto číslo nevyměňuje: věnujeme se snímku Nickyho rodina, svébytnému dokumentu Mateje Mináče, dočtete se o novém titulu Víta Klusáka Vše pro dobro světa a Nošovic či o odvážné výpravě mladých filmařů do Zambie, kde zachytili lesk a bídu tamní Doby měděné.

Letošní první číslo je ovšem věnováno zejména událostem posledních týdnů, významným pro Fites a jeho filmařsko-organizátorské aktivity. A tím samozřejmě i pro českou filmovou a televizní tvorbu. Patří k nim především udělení cen a čestných uznání Trilobit a slavnostní, hlavně však příjemný večer v Berouně, kde byly 29. ledna v městském kině vyhlášeny. Plný sál, srdečná atmosféra, kulturní program komorně subtilní, ale o to milejší.

Informujeme dále o nových Cenách české filmové kritiky, nominacích na Českého lva, přinášíme aktuální zprávy o stavu příprav zákona o kinematografii a taky například o přípravách na plzeňské Finále, s nímž Fites spolupracuje. V této souvislosti zmiňme povzbudivou skutečnost, že pracovní kontakty Fitesu se nadějně rozvíjejí i s dalšími organizacemi a institucemi, například s Arasem, Asociací producentů v audiovizí a dalšími.

Za několik dní oslaví naše filmařská obec sté narozeniny režiséra Otakara Vávry, který se narodil 28. února v Hradci Králové. Spolu s ním prožil český film bouřlivá i plodná desetiletí, vzestupy i pády, léta hubená i hojná. Vyjádřeno tituly Vávrových snímků – měl dny okouzlení i dny zrady, krčil se pod kladivem na čarodějnice, také však spolu s Evropou tančil valčík a sklízel cenné zlaté renety.

Po letech trpkosti ale pokaždé přišel okamžik, kdy zazněl alespoň jeden čistý tón romance pro křídlovku. V tvorbě Otakara Vávry – i v našem filmu. ap

Z obsahu

- 2 Z redakční pošty
- 3 Úspěšný Trilobit 2010
- 4 Další ceny – Kritiků, Český lev
- 6 Českému dokumentu se daří
- 6 Jak se točí v zambijských dolech
- 7 Vše pro dobro světa a Nošovic
- 8 Fimfárum do třetice všeho dobrého
- 9 Vlasta Chramostová a Stanislav Milota – velký rozhovor u příležitosti jejich pocty na festivalu Finále v Plzni
- 11 Fakta o plzeňském Finále 2011
- 13 Jaké to bylo před 45 lety v Československé televizi
- 13 Bude zákon o české kinematografii ještě letos?
- 14 Kupčení s Janem Plachem
- 15 Kritický obzor – tentokrát o Nevinnosti Jana Hřebejka
- 18 Stovka Otakara Vávry
- 19 Pohledy do světa (Rusko, Velká Británie, Slovensko)
- 24 Vyšlo (knihy, DVD)
- 25 Wintonův virus dobra
... a další čtení

Autoři fotografií: Líba Taylor, Tomáš Pilát, produkce filmu Vše pro dobro světa a Nošovic, Total Help Art, Finále Plzeň, Maur Film, Česká televize, FAMU, Mike Leight Thin Man Films Ltd., dědicové Radka Pilaře, Filmexport Home Video, Trigon Production.

Valná hromada Filmového a televizního svazu FITES se koná

**v pondělí 21. března od 17 hodin
na Senovážném náměstí 23,
zasedací místnost č. 16**

Všechny členy i příznivce FITESu srdečně zveme!

SYNCHRON, časopis Českého filmového a televizního svazu FITES, Pod Nuselskými schody 3, 120 00 Praha 2, tel./fax 222 562 331. Číslo účtu u Komerční banky Praha-východ je 26831021/0100. Řídí redakční rada: Jarmila Cysařová, Jiřina Hradecká, Marta Šimová (animovaný film), Josef Eismann, Daniel Růžička, Martin Skyba (šéfredaktor), Agáta Pilátová a Tomáš Pilát (redaktoři) a Jan Štern. Sazba a grafická úprava Nataša Allramová, tisk Agentura Jiří Brůna JB, j.bruna-tisk@seznam.cz. Vychází 6x ročně za finanční podpory Ministerstva kultury ČR

a Nadace ČLF. Evidenční MK ČR č. E 13763. ISSN 1213-9181. Inzerce zajišťuje CLOWN CZ, Václavské náměstí 19, 110 00 Praha 1, tel. 234 656 123, fax 234 656 138, info@clown.cz. Expedice DUPRESS Podolská 110, 147 00 Praha 4, tel. 241 433 396, 721 407 486. Toto číslo bylo dáno do tisku 18. února 2011. Předplatné 600 Kč (včetně poštovného) je pro členy Fitesu zahrnuto v členském příspěvku. Cena jednoho výtisku v distribuci 100 Kč. E-mail: info@fites.cz <http://www.fites.cz>

Z REDAKČNÍ POŠTY

Dobrý den,
zabývám se problematikou titulkování a v současnosti na toto téma píše knihu. Chtěl bych se proto zeptat, zda se FITES zabývá i problematikou titulkování – zda sdružuje tvůrce titulků, zasazuje se za kvalitu titulků atd.

S přátelským pozdravem

Mgr. Miroslav Pošta
překladatel a tlumočnick, externí spolupracovník ÚTRL FF UK

Poznámka redakce: kontakt na Mgr. Miroslava Poštu je u nás, v případě zájmu předáme!

Akceptuji výtku paní Bohumily Zelenkové, uveřejněnou v Synchronu č. 6/2010, str. 2. A omlouvám se, že jsem v článku k 80. narozeninám režiséra Františka Filipa neuvedla tvůrčí podíl Otto Zelenky, scenáristy televizních seriálů Cirkus Humberto dle Eduarda Basse, Sňatků z rozumu Vladimíra Neffa a Jiráskova F. L.Věka.

Jarmila Cysařová

Zdařilé vánočně-novoroční číslo Synchronu

Bohatý jako Ježíšek, zajímavý obsahem a pestrostí. Jen bych pro příště doporučoval větší texty členit mezititulky. Ač všechny ty články, týkající se České televize, jsou potřebné a měl by je číst každý čtenář a hlavně televizní divák, postrádají přehlednější redakční zpracování (zvýraznění mezititulky nebo tučným písmem), aby byl ještě více přitažlivější a čtenář nemusel hledat podstatné myšlenky. Současnou situaci vystihl nejen úvodní dopis FITESu, ale také vyjádření režiséra Jiřího Svobody a zasvěcený pohled televizní kritičky Jarmily Cysařové. Všechno, co v těch článcích je obsaženo, podepisuji.

Poděkování patří těm, kteří se chopili redakční práce v nelehkých podmínkách – Agátě Pilátové a jejímu synovi Tomášovi, profesionálům s bohatými zkušenostmi.

Neobávám se, že by zanikla činnost FITESu, který je v dobrých rukou obětavých a věcí znalých odborníků. Važme si jeho nezávislosti na médiích, jeho analytického pohledu na problematiku naší televize a filmu, pokračujeme ve čtvrtletnících a dalších akcích.

Miroslav Sígľ

Omluva

Redakce Synchronu se omlouvá paní Pavle Bergmannové za některé nepřesnosti v přepisu besedy na téma **Polské kino morálního neklidu** uveřejněném v č. 5/2010. Paní Bergmannová nám poslala dopis s oprávněnými výtkami týkajícími se především přepisu některých jmen. Článek byl doslovným a neupraveným záznamem diskuse tak, jak jsme ho obdrželi z festivalu **Nad řekou**, kde beseda proběhla. Paní Bergmannová, která se besedy účastnila, neměla možnost (už kvůli napjatému času, který na přípravu Synchronu po náhlém onemocnění Martina Skyby byl) text před jeho zveřejněním vidět a korigovat. Za přepis polských jmen odpovídá v tomto případě poskytovatel přepisu.

redakce

Trilobiti mohou konkurovat i lvům, říká ministr kultury

Ceny ze sklárny v Nižboru jsou opravdu krásné.

Díky našim partnerům.

Na udílení Trilobitů lákaly plakáty po celém Berouně.

Ministr kultury to sice (asi) řekl s mírně humornou nadsázkou, ale kdoví, třeba to bude perspektivně pravda: Ceny Trilobit se v budoucnu stanou konkurencí pro České lvy, a možná i pro karlovarský filmový festival. Jiří Besser přijel 29. ledna 2011 na slavnostní udílení výročních cen TRILOBIT, udělovaných za původní filmovou a televizní tvorbu do Berouna téměř jako domů – vždyť tu šestnáct let starostoval. A tak si mohl pochvalovat nejen „trilobiti“ večer, kde ani v minulých letech nechyběl, ale užívat si i areálu pěkně rekonstruovaného kina. Ve svém vystoupení se zmínil i o dlouho připravovaném a očekávaném zákoně o kinematografii, jehož schválení je – doufejme – konečně už na spadnutí. Na vylepšené kino právem upozornil i současný starosta Tomáš Havel. A připomněl, že město Beroun dostalo titul Historické město roku, čímž byla

oceněna péče města o památkovou zónu. Z oficiálních hostů večera jmenujeme ještě alespoň dalšího pravidelného hosta (a donátora Ceny Vladislava Vančury senátora Jiřího Oberfalzera Zcela zaplněný sál ovšem přivítal především filmové a televizní tvůrce, producenty, dramaturgy publicisty a další lidi „kolem“ filmu a televize; FITES jako vždy vypravil pro své členy autobus, program přilákal i berounské občany. Samozřejmě přijeli nejdůležitější protagonisté večera – téměř všichni ocenění tvůrce.

Velkým potleskem byl přivítán zejména čerstvý držitel Ceny Vladislava Vančury, režisér František Filip, který nedávno oslavil osmdesáté narozeniny. Nejen proto, že publikum dobře zná, oceňuje a má v trvalé oblibě zejména jeho televizní tvorbu, ale také pro milé, lidsky hřejivé a vtipné vystoupení.

Jako stále invenční tvůrce si k němu narežiroval i pěkný závěr: kamarád z hlediště mu zavolal na mobil a zazvonění ohlásilo konec jeho řeči.

Průběh večera moderovaný publicistou Josefem Vomáčkou měl příjemný, přátelsky neformální charakter. Několika půvabně zahraničními skladbičkami jej provázela dvojice mladičkových talentovaných hudebnic (house-zobcová flétna). Oficiální řečníci byli úsporní a věcní, tvůrce, kteří přebírali ceny a čestná uznání, hovořili na pódiu stručně, ale s upřímným potěšením a dojetím.

Celou akci, ale např. i dění na generální zkoušce pečlivě sledoval a zaznamenával štáb dokumentaristky Olgy Sommerové, která o letošních Trilobitech připravila dokumentární snímek, který Česká televize odvysílala 12. února. Pořídila také rozhovory s některými tvůrce.

Po programu se v kuloárech diskutovalo nejen o cenách, ale i o příští podobě slavnostního večera. Na němž se udělují Trilobiti. Někdo říkal, že by měl

mít „profesionálnější“ ráz, tj. vše přesně narežirováno, čas a snad i každé slovo limitováno, spočítáno, aby to „běželo jako hodinky“; jiní namítali, že

by tím akce ztratila charakter bezprostřední srdečnosti.

A co si myslíte vy?

Agáta Pilátová

Ministr kultury Jiří Besser v rozhovoru pro Český rozhlas 3 - stanici Vltava (s moderátorem večera Josefem Vomáčkou).

Ministr kultury, starosta Berouna a další vzácní hosté.

O úžasné hudební předěly během slavnostního večera se postaraly sestry Pavla a Bohdana Tesařovy (s rodiči).

Protokol poroty

fites

MINISTERSTVO KULTURY

Beroun

V rámci cen Filmového a televizního svazu byly za rok 2010 uděleny tyto ceny těmto tvůrcům:

TRILOBIT

Radimu Špačkovi za strhující filmový příběh *Pouta*, ve kterém vystihl krutost a strach doby 80. let minulého století a přesným vedením herců vykreslil psychologii jednotlivých postav.

Lucii Seifertové a Pavlu Koutskému za *Dějiny udatného českého národa*, vtipné a profesionálně dotažené animované filmové leporelo pro děti i dospělé, které ukazuje naše dějiny trochu jinak, než jsme zvyklí.

Martinu Ryšavému za dokument *Medvědí ostrovy*, který řečí kultivovaných filmových obrazů propojuje minulost a současnost ruského Dálného východu, strýčka Váňu a personál dávno zrušené polární stanice.

Dagmar Smržové za dokument *Zachraňte Edwardse*, ve kterém citlivě zachycuje úsek života manželské dvojice začínající vážným rozhodnutím přivést na svět těžce postižené dítě, jehož šance na život jsou téměř nulové. Především za významné etické poselství filmu současnému světu, ve kterém se kvalita lidského života posuzuje převážně z hlediska materiálních a osobních výhod.

Tomáši Škrdlantovi za lidskost a empatii, se kterými sledoval hrdiny dokumentu *Nevítaní*, přesvědčivě vypovídajícího o odvěkých úběžnicích lidské podstaty, odmítání, přijímání, hnutí lidské mysli, odpouštění a vnitřní houževnatosti.

ČESTNÉ UZNÁNÍ

Aleši Kisilovi za dokument *Jindřich Štyrský – Mým očím nutno stále házetí potravu*, mnohovrstevnatý portrét velkého českého umělce.

Martinu Duškovi a Ondřeji Provazníkovi za dokument *Ženy SHR*, který na pozadí životních příběhů a postojů dvou obyvatelk uhelné pánve ukazuje paradoxy současnosti.

Andree Culkové za objevný, vtipný i poučný dokument *Lise Forell – sem fronteiras*, jehož protagonistkou je česko-německo-židovská malířka dlouhá léta žijící v Brazílii.

Alexandře Berkové in memoriam a Lence Wimmerové za *Nespavost*, neokázalý televizní příběh s civilními hereckými výkony, který diváky nutí zamýšlet se nad rodinnými a obecně lidskými vztahy a vůbec smyslem života.

Igoru Blaževičovi, Šimonu Pánkovi a dalším zakladatelům a organizátorům festivalu filmů s lidskoprávní tematikou Jeden svět za jejich humanistické i osvětové konání.

ZVLÁŠTNÍ CENA POROTY

Radimu Procházkovi za film *Náš první hospodář*, všeřikající medailon Václava Klause i českých lidí.

CENA VLADISLAVA VANČURY

Režiséru **Františku Filipovi** za dlouholetou kultivaci televizní tvorby a podíl na její proměně v autonomní umělecké odvětví.

The energy to lead

Dopoledne s Večerníčky

Atmosféra v kině Mír byla skvělá.

Dárky získali jak ti menší...

... tak i ti větší.

V slavnostní den, kdy jsou udělovány ceny Trilobit Beroun, je myšleno i na děti. Tradičně v 10 hodin dopoledne začíná v berounském kině Mír promítání večerníčků. Dramaturg České televize – pan Miloš Zvěřina, vybere z nových cyklů pohádek na dobrou noc jeden díl a poskládá to celé tak, aby děti měly skoro hodinu na co koukat. On sám pak během projekce sleduje reakce mladého publika. Ke každému filmu si také dopředu připraví

několik otázek, na které po skončení promítání mohou pozorní diváci odpovídat. Děti se hlásí, vykřikují, běží až k panu Zvěřinovi. Za správnou a rychlou odpověď si mohou vybrat drobný dárek, který poskytla Česká televize. Některé děti nevykřikují, neběží k panu Zvěřinovi, jen se tiše hlásí. Přestože znají správnou odpověď, dav je přehluší, odměnu získá ten bojovnější. Příprava na život v naší zeměpisné šířce a délce.

Letos však byl marketing České televize štedřejší, proto se po skončení kvízu děti postavily do fronty a mohly být odměněny i ty neprůbojně.

Dopoledne s Večerníčky a kvízem pana Zvěřiny se stalo tradiční oblíbenou chvílí pro všechny, místní i přespolní návštěvníky. Jistě přijeli i ti přespolní, protože děti se svým doprovodem zcela naplnily kapacitu kina.

Zdena Čermáková

© Radek Pilař

Ceny udělovali i čeští filmoví kritici

Na konci loňského roku se zrodilo nové ocenění: Ceny české filmové kritiky. Dohodli se na nich čeští filmoví publicisté, kteří ve svém úvodním stanovisku mj. uvedli: „Chceme upozornit na skutečné filmové počiny roku. Proto zakládáme Ceny české filmové kritiky – objektivní ocenění těch skutečně nejlepších filmových počinů roku. Domníváme se, že filmové umění si zaslouží pozornost veřejnosti stejně tak jako filmy, které budují v žebříčcích návštěvnosti kin. Proto vznikají Ceny české filmové kritiky. Chtějí vrátit filmovým cenám v Česku důstojnost a činit to, co by podobné události činit měly – tedy upozorňovat na nejlepší filmové počiny roku, na nové objevy a naděje českého filmu a tím přispívat ke kultivaci české společnosti a jejího povědomí o české kinematografii. Ceny české filmové kritiky také mohou zpětně upo-

zornit i přímo na českou filmovou kritiku, tedy na novináře soustavně referující v českých médiích o filmových tématech. Ohlas cen může vyvolat také diskusi o domácí reflexi kinematografie a o tom, zda tato reflexe je dostačující či o tom, zda současná domácí kritika adekvátně navazuje na své historické dědictví. I tato debata může dále kultivovat celý český kulturní prostor.“

Na základě statutu, který publicisté schválili na svém úvodním zasedání v listopadu 2010 (publikujeme jej zároveň s tímto textem – je však pravděpodobné, že pro příští ročníky ještě dojde k dílčím změnám), následovalo dvoukolové hlasování. V prvním i druhém kole, kdy byly hodnoceny výkony v celkem 11 kategoriích, se hlasování zúčastnilo 46 osob, což je více než 85% celkového počtu hlasujících.

Ceny české filmové kritiky byly slavnostně vyhlášeny v pražském divadle Archa 13. ledna 2011. Večer měl noblesní a důstojný průběh, s šarmem a nevtíravě jemným, inteligentním humorem jej moderovat Petr Nárožný. Jednu z cen předával i prezident Václav Havel. Ten s úsměvem prohlásil, že nyní – kdy se stal filmovým režisérem – by měl být s filmovými kritiky zadobře...

Jednou ze sympatických vlastností Cen české filmové kritiky je i skutečnost, že každý zájemce může na webu dohledat, jak který kritik hlasoval. Konečné výsledky a také přehled hlasování všech novinářů a publicistů v jednotlivých kategoriích druhého kola jsou zveřejněny na webových stránkách Cen české filmové kritiky www.filmovakritika.cz.

ap

Ceny české filmové kritiky za rok 2010

🏆 nejlepší film

Pouta, producent Vratislav Šlajer

📽️ nejlepší dokumentární film

Katka – režie Helena Třeštíková, producenti Kateřina Černá, Pavel Strnad

🎬 nejlepší režie

Pouta – Radim Špaček

📷 nejlepší kamera

Kuky se vrací – Vladimír Smutný, Marek Bliss

🎭 nejlepší scénář

Pouta – Ondřej Štindl

🎵 nejlepší původní hudba

Český mír – MIDI LIDI

👤 nejlepší mužský herecký výkon v hlavní roli

Pouta – Ondřej Malý

👤 nejlepší mužský herecký výkon ve vedlejší roli

Habermannův mlýn – Karel Roden

👤 nejlepší ženský herecký výkon v hlavní roli

Největší z Čechů – Simona Babčáková

👤 nejlepší ženský herecký výkon ve vedlejší roli

Občanský průkaz – Kristýna Liška Boková

🏆 Cena RWE pro objev roku

Ondřej Malý – Pouta

Novináři posuzovali celkem 22 hraných filmů a 13 filmů dokumentárních, které měly distribuční premiéru a které včas nahlásily termín distribuční premiéry do databáze Unie filmových distributorů.

A pro úplnost ještě

STATUT VÝROČNÍCH CEN ČESKÉ FILMOVÉ KRITIKY

I. Organizace výročních Cen české filmové kritiky

1. Výroční Ceny české filmové kritiky (dále jen „Výroční ceny“) vyhláší Výbor Cen české filmové kritiky (dále jen „Výbor“) na základě hlasování českých filmových novinářů.
2. Organizaci vyhlášení Výročních cen zajišťuje ve spolupráci s Výborem Česká filmová komora o.p.s. se sídlem Národní 28, Praha 1.
3. Hlasování o udělení Výročních cen se mohou zúčastnit filmoví novináři, kteří se profesionálně a soustavně zabývají českým filmem a pravidelně přispívají do médií v České republice (dále jen „Hlasující“). Seznam Hlasujících („Seznam Hlasujících“) byl schválen na ustavující schůzi novinářů konané dne 29. 11. 2010, („dále jen „Ustavující schůze“), na které byl schválen i tento Statut Výročních cen.

4. Nejvyšším orgánem Výročních cen je Výbor Cen české filmové kritiky (dále jen „Výbor“). Členové Výboru byli zvoleni Hlasujícími na Ustavující schůzi z novinářů, zvolených na Ustavující schůzi do Seznamu Hlasujících a jejich seznam společně se Seznamem Hlasujících je přílohou č.2 Statutu. Tento Statut, Seznam Hlasujících a členů Výboru je veřejně přístupný na webových stránkách Cen české filmové kritiky.
5. Výbor má 7 členů a jeho členové jsou voleni na 3 roky. Členy Výboru volí Hlasující a ke zvolení za člena Výboru je zapotřebí získat nadpoloviční většinu hlasů Hlasujících, zapsaných do Seznamu Hlasujících. Výbor dohlíží na dodržování tohoto Statutu, rozhoduje o zařazení novinářů do Seznamu hlasujících a řeší všechny sporné případy týkající se hlasování. Každý novinář ze Seznamu Hlasujících může Výboru navrhnout zařazení filmového novi-

náře splňujícího kritéria pro Hlasující novináře do Seznamu Hlasujících. O zařazení na Seznam Hlasujících rozhoduje Výbor nadpoloviční většinou členů Výboru.

6. V případě, že se novinář již soustavně profesionálně nezabývá českým filmem nebo se vyskytnou jiné závažné důvody, může kterýkoli novinář ze Seznamu Hlasujících navrhnout jeho vyřazení ze Seznamu Hlasujících. O vyřazení ze Seznamu Hlasujících rozhoduje Výbor nadpoloviční většinou členů Výboru.

II. Pravidla pro udělování výročních Cen české filmové kritiky

1. Výroční ceny mohou být uděleny českým filmům, které měly distribuční premiéru v kinech v České republice v příslušném kalendářním roce registrovanou Unií filmových distributorů, mají oficiálně uváděného českého producenta nebo koprodu-

centa a mají české tvůrčí zastoupení alespoň v jedné z kategorií: režie, scénář, herečka či herec v hlavní roli.

Ceny jsou udělovány každoročně, datum hlasování a vyhlášení cen stanoví Výbor.

2. Výroční ceny jsou vyhlašovány v těchto kategoriích:

- I. Nejlepší film
- II. Nejlepší dokumentární film
- III. Nejlepší animovaný film
- IV. Nejlepší režie
- V. Nejlepší scénář
- VI. Nejlepší kamera
- VII. Nejlepší původní hudba
- VIII. Nejlepší ženský herecký výkon v hlavní roli
- IX. Nejlepší ženský herecký výkon ve vedlejší roli
- X. Nejlepší mužský herecký výkon v hlavní roli
- XI. Nejlepší mužský herecký výkon ve vedlejší roli
- XII. Objev roku

3. Cena české filmové kritiky v kategoriích nejlepší film, nejlepší dokumentární a nejlepší animovaný film náleží producentovi filmu, v ostatních kategoriích autorovi. Cenu kategorie objev roku získává v případě filmu producent, v případě autora získává ocenění autor.

III. Způsob hlasování

1. Každý Hlasující hodnotí všechny filmy, které splňují kritéria dle článku II. statutu. Filmy se k hodnocení nepřihlašují a není možné je z hodnocení Hlasujícími odhlásit. Seznam filmů pro hlasování schvaluje Výbor.
2. Pokud v některé z kategorií nebude hlasovat alespoň 2/3 Hlasujících, nebude v této kategorii udělena Výroční cena.
3. Podílí-li se některý Hlasující nebo jeho blízká osoba na výrobě, distribuci nebo propagaci filmu (smluvní vztah novináře k filmu), o němž se hlasuje, nebude jeho hlas ve všech kategoriích v daném kalendářním roce uznán jako platný. Každý Hlasující se zavazuje Výboru neprodleně sdělit skutečnosti, které mají vliv na platnost jeho hlasování.
4. Hlasování probíhá ve dvou hlasovacích kolech. Do druhého kola postoupí tři filmy a/nebo tři osoby v každé kategorii, které obdrží největší počet nominací, bez ohledu na počet obdržených bodů. Zvítězí film a osoba, které obdržely nejvyšší počet nominací od Hlasujících ve druhém kole.
5. V kategorii objev roku v prvním kole Hlasující navrhnou jednu osobu nebo film, ve druhém kole pak Hlasující hlasují o všech návrzích.
6. Hlasování o nominacích na výroční Cenu české filmové kritiky je v první kole korespondenční a tajné. Hlasování druhého kola je korespondenční a veřejné a bude zveřejněno na webových stránkách Cen české filmové kritiky.

Hlasovací lístky poskytne Hlasujícím Česká filmová komora. Hlasovací lístky budou spočítány nezávislými osobami, které určí správná rada České filmové komory.

IV. Závěrečná ustanovení

Tento Statut nabytí platnosti dnem 30. 11. 2010

Poznámka:

Ceny filmové kritiky udělované v rámci Českých lvů

byly transformovány do Cen filmových kritiků a teoretiků.

Ceny filmové kritiky Kristián udělované v rámci FEBIOFESTU byly prozatím zrušeny s tím, že Kristián – cena ředitele festivalu zůstává.

A ještě k cenám

V pražském kině Lucerna byly 5. února vyhlášeny nominace na České lvy za rok 2010

Nejvíce nominací – třináct – posbíral thriller Pouta režiséra Radima Špačka a producenta Vratislava Šlajera, v těsném závěsu zůstal s jedenácti nominacemi další snímek z období normalizace, komediální drama Občanský průkaz režiséra a producenta Ondřeje Trojana. Se sedmi nominacemi následují filmy Kuky se vrací a Největší z Čechů, šest nominací má Habermannův mlýn, pět nominací Mamas & Papas, po třech Přežit svůj život, Kajíněk a Ženy v pokušení, dvě snímek Hlava-ruce-srdce. Aspoň na jednu nominaci tak dosáhlo deset z jedenadvaceti loňských hraných snímků.

Pět nominací má zvýšit pestrost i napětí

Nominační večer vkusně moderovali Jakub Žáček a Marek Daniel.

Připomínáme, že systém pěti nominací v každé kategorii byl na Českém lvu naposledy aplikován v roce 1995. Pořadatelé si od návratu k vyššímu počtu nominací slibují větší pestrost, propagaci většího počtu kvalitních českých filmů a větší napětí na finálovém večeru, který proběhne 5. března 2011 ve Velkém sále pražské Lucerny a jehož moderátorem bude čtyřnásobný držitel výroční filmové ceny Jan Budař.

Na nominačním večeru byli už vyhlášení i někteří vítězové

Českého lva ze nejlepší zahraniční film získala akční sci-fi Počátek režiséra Christophera Nolana s Leonar-dem DiCapriem v hlavní roli. Cenou za nejlepší plakát byl oceněn Petr Štěpán za práci na filmu Kuky se vrací, Cenou Magnesie za nejlepší studentský film a stotisícovou finanční odměnou Libor Pixa za film Graffiti-tiger. Z Ceny filmových kritiků a teoretiků v kategorii hraný film se radují Pouta, v kategorii dokumentů pak Český mír.

Nominace na Českého lva 2010

Nejlepší film

Habermannův mlýn – Karel Dírka
Kuky se vrací – Jan Svěrák, Eric Abraham
Největší z Čechů – Radim Procházka
Občanský průkaz – Ondřej Trojan
Pouta – Vratislav Šlajer

Nejlepší režie

Kuky se vrací – Jan Svěrák
Největší z Čechů – Robert Sedláček
Občanský průkaz – Ondřej Trojan
Pouta – Radim Špaček
Přežit svůj život – Jan Švankmajer

Nejlepší scénář

Habermannův mlýn – Wolfgang Limmer, Juraj Herz, Jan Drbohlav
Mamas & Papas – Alice Nellis
Největší z Čechů – Robert Sedláček
Občanský průkaz – Petr Jarchovský
Pouta – Ondřej Švindl

Nejlepší kamera

Habermannův mlýn – Alexander Šurkala
Hlava-ruce-srdce – Marek Jícha
Kuky se vrací – Vladimír Smutný
Občanský průkaz – Martin Štrba
Pouta – Jaromír Kačer

Nejlepší ženský herecký výkon v hlavní roli

Mamas & Papas – Zuzana Bydžovská
Největší z Čechů – Simona Babčáková
Občanský průkaz – Anna Geislerová
Pouta – Kristína Farkašová

Ženy v pokušení – Lenka Vlasáková

Nejlepší mužský herecký výkon v hlavní roli

Habermannův mlýn – Karel Roden
Kajíněk – Konstantin Lavroněnko
Největší z Čechů – Jaroslav Plesl
Občanský průkaz – Martin Myšička
Pouta – Ondřej Malý

Nejlepší ženský herecký výkon ve vedlejší roli

Habermannův mlýn – Zuzana Kronerová
Mamas & Papas – Zuzana Čapková
Občanský průkaz – Kristýna Liška Boková
Pouta – Barbora Mílová

Ženy v pokušení – Eliška Balzerová

Nejlepší mužský herecký výkon ve vedlejší roli

Kajíněk – Vladimír Dlouhý
Největší z Čechů – Igor Bareš
Největší z Čechů – Igor Chmela
Pouta – Lukáš Latinák
Pouta – Oldřich Kaiser

Nejlepší střih

Kajíněk – Matouš Outrata
Kuky se vrací – Alois Fišárek
Mamas & Papas – Petr Mrkous
Občanský průkaz – Vladimír Barák
Pouta – Anna Johnson Ryndová

Nejlepší zvuk

Habermannův mlýn – Tomáš Bělohradský
Kuky se vrací – Pavel Rejholec, Juraj Mravec, Jakub Čech
Občanský průkaz – Jiří Klenka
Pouta – Marek Hart, Jakub Čech
Přežit svůj život – Ivo Špalj

Nejlepší hudba

Kuky se vrací – Michal Novinski
Mamas & Papas – Jan Ponocný a skupina Buty
Občanský průkaz – Petr Ostroucho
Pouta – Tomáš Vtípil
Ženy v pokušení – Jan P. Muchow

Nejlepší výtvarný počin

Hlava-ruce-srdce – David Jařab
Kuky se vrací – Jakub Dvorský
Občanský průkaz – Milan Býček
Pouta – Pavol Andraško
Přežit svůj život – Jan Švankmajer

Nejlepší dokument

Český mír – Vít Klusák, Filip Remunda
Katka – Helena Třeštíková
Medvědí ostrovy – Martin Ryšavý
Nesvatbov – Erika Hníková
25 ze šedesátých aneb Československá nová vlna – Martin Šulík

Českému filmovému dokumentu se daří: diváků v kinech v roce 2010 výrazně přibýlo, premiér neubývá

V roce 2010 bylo uvedeno do kin 16 premiérových titulů, stejně jako o rok dříve, navštívilo je ale podle údajů Unie filmových distributorů téměř třikrát více diváků než předloni – přes 160 000. Velkou část návštěvnosti má na svém kontě snímek *Katka* režisérky Heleny Třeštíkové (117 000), který je daleko před dalšími v pořadí – *Okno nad Prahou* Olgy Špátové (21 000) a *Český mír* Víta Klusáka a Filipa Remundy (cca 7 000). „Je to velmi pozitivní trend, který spolu s úspěchy filmů v zahraničí dává optimismus do příštích let,“ hodnotí údaje Hana Rezková z Institutu dokumentárního filmu, který systematicky mapuje dokumentární scénu ve střední a východní Evropě a věnuje se podpoře filmových profesionálů z této oblasti.

Rok 2010 byl ve znamení velkého diváckého úspěchu dokumentu *Katka*. 117 000 návštěvníků je velké číslo i třeba na hraný film. „Diváci znali první část Katčina příběhu z televizního uvedení před několika lety a zajímal je její další osud. Drogové téma je stále aktuální. Katka i oba muži jejího života dokázali to téma velmi otevřeně pojmenovat, ukázat a přiblížit. Film vzbuzuje diskusi,“ vysvětluje si její úspěch samotná režisérka Helena Třeštíková, která již v roce 2009 zabodovala u diváků s dokumentem *René*. *Katka* také získala Cenu české filmové kritiky jako dokument roku.

Český dokument a zahraniční ocenění

Dokument Heleny Třeštíkové byl oceněn nejen u nás, ale i v zahraničí – na festivalu v Montrealu. Podobné pocty se dostalo například snímku *Český mír* v Jižní Koreji, *Okno nad Prahou* ve Varšavě nebo *Mlčeti zlato* na Dok Leipzig. České dokumenty byly uvedeny pak na řadě dalších festivalů a přehlídek. „Česká dokumentární škola je ohromně rozmanitá a různorodá. V dokumentu pracuje množství zajímavých lidí zcela odlišného zaměření a naturelu. To se týká i formy i obsahu. A to mě osobně na dokumentu ohromně baví. Mám pocit, že všechny dveře jsou stále otevřené,“ hodnotí současný stav dokumentární scény Helena Třeštíková. Helena Třeštíková je ohledně dalšího vývoje optimistická: „Myslím, že nás ještě čeká 'zlatá éra dokumentu'. Zdá se mi, že zájem o dokument stoupá všude na světě a na to reagují producenti i distributoři.“

Podpora Státního fondu České republiky pro podporu a rozvoj české kinematografie

Vzrůstající úroveň českého dokumentu potvrzuje i jeho podpora ze strany Státního fondu ČR pro podporu a rozvoj české kinematografie. I když se celková výše podpory českým filmům v roce 2010 ze strany fondu snížila, dokumentární projekty získaly o 6 milionů Kč více než v roce 2009. Celková výše podpory dokumentárními filmům byla loni 33 milionů Kč (15% celkové podpory). „Z celkových 63 žádostí na podporu dokumentárních projektů Rada podpořila 39 projektů, zatímco

u celovečerních hraných filmů to byla pouze zhruba polovina žádajících projektů. Z toho vyplývá, že úroveň dokumentárních projektů je vysoká. Myslím, že v této souvislosti je potřeba ještě říci, že Rada upřednostňuje projekty kinematografické před projekty čistě „televizními“, uvádí Kateřina Ondřejková, mluvčí Rady fondu.

Dokumentární filmy a Česká televize v roce 2010

Česká televize zastává pro tuzemské dokumentární filmy klíčovou roli. V roce 2010 vynaložila televize přes 107 milionů Kč externích a přes 50 milionů Kč interních nákladů na 786 dokumentárních projektů – nákup, výrobu, koprodukcí či na zakázku. Česká televize navíc letos do praxe zavádí novou programovou a organizační koncepci: „ČT2 zamýšlí i postupně vytvořit novou platformu pro komunikaci s tvůrci na bázi společných setkávání, seminářů a zejména vzájemného vyjasňování programových objednávek na straně jedné a inspirací autorskými náměty na straně druhé. Výsledky těchto změn však budou čitelné až ve vysílání koncem roku 2011 a v roce 2012,“ uvádějí Jana Kopecká a Zdeněk A. Tichý, dramaturgové ČT2.

Jak se změny projeví loni? „Velký český společenský dokument dostal například nový vysílací čas v hlavním vysílacím čase, 'malý dokument' byl vymezen jako krátký společenský dokument, počítá se dále s tvorbou kulturních hodinových dokumentů, krátkých historických a kulturních dokumentárních cyklů,“ doplňují. Český dokument uváděný ve čtvrtečním hlavním vysílacím čase bude nově řazen do tematických cyklů.

Sledovanosti v České televizi již tradičně jako v roce 2009 vládou dokumenty o známých osobnostech – 13. komnata a Příběhy slavných – a cestopisy (Na cestě). Na ČT2 se mezi nejuspěšnější snímky podařilo „vklínit“ *Manželským etudám po dvaceti letech*. „Záleží na atraktivitě námětu, jeho zpracování, na 'proslulosti' jmen autorů, ale i na jiných faktorech. Nejvýraznější české dokumenty, které splňují většinu z těchto podmínek a předchází je dobrá pověst, mají sledovanost velmi dobrou,“ soudí Jana Kopecká a Zdeněk A. Tichý.

Dokumentární filmy v roce 2010 v číslech

v roce 2010 do kin vstoupilo 16 tuzemských dokumentů

- nejnavštěvovanější dokument roku 2010: *Katka* – 117 000 diváků
- podpora dokumentů ze strany Státního fondu: 33 milionů Kč pro 39 projektů
- Česká televize vynaložila 157 milionů externích a interních nákladů na 786 projektů
- nejsledovanějším dokumentem na ČT 1 byla 13. komnata Kateřiny Kornové – 1 250 000 diváků
- nejsledovanějším dokumentem na ČT 2 byly *Manželské etudy po dvaceti letech* – *Mirka a Antonín* s 504 000 diváků

Rok 2011 a český dokument

Podle Hany Rezkové z Institutu dokumentárního filmu čeká přes všechny pozitivní zprávy české dokumentaristy poměrně náročný rok. „Nový systém zadávání tvorby ze strany České televize bude vyžadovat vytvoření zcela nového způsobu komunikace mezi tvůrci a televizí a možná slabá místa se budou muset řešit za chodu,“ říká. Další výzvou je i přes výhody digitální kinodistribuce hledání dalšího prostoru pro dokumenty v programech kin. „Stejně tak se v současné ekonomické situaci nedá čekat navyšování prostředků Státního fondu. Přesto věříme, že český dokument bude u domácích diváků i na zahraničních festivalech i nadále představovat to nejzajímavější a nejinspiračnější z české kinematografie,“ uzavírá Hana Rezková.

Institut dokumentárního filmu

Jak se točí v zambijských měděných dolech

Dokument *Ivo Bystřičana* s názvem *Doba měděná* nahlíží za nablýskané kulisy (pseudo)humanity. Poodhaluje pozadí některých finančních aktivit, které se tváří jako pomoc „západní“ civilizace chudým africkým zemím. Mladí filmaři (za kamerou stál Jiří Málek) přivezli ze Zambie neradostné, ale naléhavé svědectví. Vydati se po stopách finančních toků proudících z Ev-

ropské investiční banky do Afriky, jež měly podpořit zaměstnanost a přinést místním obyvatelům lepší životní úroveň. Když byly měděné doly – cenné bohatství země a zároveň zdroj obživy – zprivatizovány, horníkům se slibovalo, že se jim povede lépe, bude se investovat do bydlení, vzdělávání, do infrastruktury. Ale všechno je spíš naopak. Zahraniční soukromí

vlastníci dolů, jejichž zisky plynou do Kanady či Švýcarska, propouštějí, nestarají se o životní ani pracovní podmínky místních a ve svých firmách potírají jakýkoliv odpor; takže například odborářský předák byl vyhozen z práce a je na seznamu nepohodných osob. A také odmítají pustit skupinku českých filmařů na pracoviště, aby náhodnou neviděla pod pokličku a ne-

odhalila nežádoucí fakta. Neumožní ani rozhovor s kýmkoli z vedení dolu, včetně tiskového mluvčího... Nepříjemně zvědaví vetřelci raději dostanou oficiální doprovod – policistu, který je vodí jen na „nezávadná“ místa. Když se vydávají na průzkum terénu sami, činí tak jen na vlastní – a třeba říct, že značné – nebezpečí. Doba měděná se tak současně s mapováním nuzného života zambijských horníků a jejich rodin stává pozoruhodnou reportáží o tom, jak snímek vzniká. Vidíme tu svébytný film o filmu. Autoři zaznamenávají, jak po nich místní správa pořád chce různá nesmyslná povolání, líčí své neúspěšné pokusy o proniknutí do

dolů, vyhnání z veřejné silnice, kde natáčejí klopnotnou práci chlapců, marnou snahu o kontakty s vedením firmy, putování bezúčelnou, zničenou krajinou i ojedinelé, zato svým způsobem otravné rozhovory s těmi, které se jim podaří oslovit. Nejen setkání s odborářským funkcionářem, ale i výpovědi těch, kdo se nebojí s nimi mluvit, protože už nemají co ztratit. A jako kuriózní třešničku na dortu natočí i jednání v luxusních pracovnách sídla Evropské investiční banky. Bankéři, kteří filmový projekt financovali, jim ponechali volnou ruku a nadále nehodlají v ničem bránit – například v šíření filmu – ale jsou zjevně nespokojeni

s výsledkem, který jim mladá filmaři promítli. Co tím vlastně chtějí říct? ptají se nesouhlasně.

My to ovšem tušíme a musíme ocenit pionýrskou neohroženost mladých filmařů, s níž se vydali na neznámé teritorium. Přinesli dobré téma a alarmující svědectví. Ale přesto spravedlivě poznamenejme: poněkud roztěkaná, neuspořádaná stavba dokumentu divákům věru neusnadňuje orientaci. Finální podoba snímku potřebovala profesionální názor a kvalifikovanou pomoc dramaturga. I tak si ale zasluží uznání jako cenný pokus o pohled za kulisy „rozvojové“ pomoci.

Agáta Pilátová

Z dokumentu Doba měděná.

Z filmu Doba měděná.

Vše pro dobro světa a Nošovic, film Víta Klusáka o poli, na kterém rostou auta, přijde do kin 17. února

„Vše pro dobro světa“ je úryvek z reklamního sloganu společnosti Hyundai, který hlásá, že dělá vše pro dobro světa a nikdy nepřestane.

Vše pro dobro světa a Nošovic je nový celovečerní dokumentární film režiséra Víta Klusáka (mimo jiné spoluautor snímků *Český sen* a *Český mír*), který s humorem, ale bez výsměchu zobrazuje malou moravskou vesnici, která výše uvedené *dobro* zažívá „na vlastní kůži“. Snímek po úspěšných předpremiérách na Mezinárodním festivalu dokumentárních filmů v Jihlavě a na severní Moravě míří, a to díky distribuující Asociaci českých filmových klubů, 17. února 2011 do českých kin.

Ve filmu ožívají příběhy točící se okolo kilometr dlouhé stříbrné továrny, která zde – jak místní rádi říkají – přistála jako UFO na zelené louce. Před očima se skládá hravý i mrazivý kaleidoskop složený z pestrých situací: například vyprávění o nátlaku na místní obyvatele při výkupu pozemků, instalace protestní sochy „strašácko-parkoviště“, rezavá Zelárna Nošovice, která produkuje tamější slavné kysané zelí, odhalení tajného rituálu korejských manažerů při začátku stavby, vztah sedláků k zemědělské půdě, čtyřiapadesát a půl vteřiny nutné na montáž těsnění, sborový zpěv korejské lidovky *Arerang*, sedm lip, které jediné výstavbu automobilky přežily, masožravé květiny mluvčího společnosti, vyhazov montéra, který kritizoval poměry v továrně, vyvedení štábu z jejich prostor či Beethovenova skladba oznamující začátek aktivity svářecích robotů... „Je to groteska o poli, na kterém rostou auta,“ říká Vít Klusák, který dokonce kvůli filmu porušil své předsevzetí od doby filmu *Český sen* a natočil reklamu. „Nevstávejte tedy před závěrečnými titulky,“ vyzývá diváky. Hudbu k filmu složila skupina DVA. Teaser a pětiminutová ukážka z filmu je k vidění na: www.vseprodobrosvetaaanosovic.cz.

„V Respektu jsem narazil na článek Jáchyma Topola. Byla to reportáž, ve které líčil atmosféru v rozhádaných Nošovicích – výkupy byly čerstvě dokončeny a část obyvatel nemohla přenést přes srdce, že se z pole uprostřed jejich vsi stane průmyslová zóna. Že zelí a brambory vystřídají auta,“ uvádí Vít Klusák, jak se k tématu Nošovic dostal a proč se zde vůbec v lednu 2006 poprvé objevil s kamerou. Mnozí z majitelů polí, na kterých dnes automobilka stojí, své pozemky v té době prodal

nechtěli. Donutil je až nátlak jejich sousedů a anonymní dopis, který odolávajícím sedlákům a jejich blízkým pohrozil smrtí.

Filmaři se do Nošovic vrací dva roky po těchto dramatických výkuech, v době, kdy továrna začíná chrlit levná auta. Celkově zde strávili 60 natáčecích dní a podařilo se jim mimo jiné proniknout přímo do automobilky. „Asi se domnívali, že to ukormidluje. Tyhle velké firmy a jejich představitelé často sami nevidí, co je na jejich fungování strašidelného a dokonce zdobí své areály obřími nápisy typu ‘Společně vytváříme budoucnost’, aniž jim dochází, že tenhle výkřik nic neříká o povaze a kvalitě té budoucnosti,“ říká Vít Klusák. „Velkou inspirací nám byl s kameramanem Kubou Halouskem a výtvarníkem Radimem Peškem ‘Playtime’ od Jacquese Tatiho,“ doplňuje. Lidé tu nesedí v kancelářích, ale v takzvané open-space hale schovaní v takových šedivých kójičkách, chodí se v šedomodrých uniformách, montéři na lince mají ani ne pětapadesát vteřin na svůj stále tentýž úkon, v obří montovně znějí ze všech stran takové syntezátorové melodie, jež ohlašují, že se robot brzy pustí do práce, a tiskový mluvčí se chlubí, že z celé původní krajiny o rozloze tři sta hektarů zachovali ostrůvek sedmi lip, protože v nich dřívě stála boží muka, tak jim bylo trapno je kácet nebo rozsazovat. Mimochodem jeden z těch stromů už usychá, ale to filmařům zakázali natáčet. „Na celém příběhu mě zaujala bída samozřejmě (jak to nazval Ivan Hoffman), se kterou se celý ten příběh odehrál. Samozřejmě, se kterou naši politici vítají nadnárodní koncert a za nesmírných ústupků ho zvou na zelenou louku. Samozřejmě, se kterou se násilí na společenství jedné vesnice ospravedlňuje tzv. veřejným zájmem. A konečně samozřejmě, že chrlit auta je dobrá věc,“ uzavírá Vít Klusák.

Zajímavosti z natáčení:

Film vznikl po dobu pěti let: 2005 – 2010.

Filmaři strávili v Nošovicích celkem 124 dní a natočili 17 hodin filmového pásu.

Natáčení v automobilce Hyundai bylo ukončeno nečekaně dramaticky: štáb byl vyveden za pomoci ostrahy.

Film je možná poslední český dokument, který se natáčel filmovou technologií super16 mm, vše se dnes točí na digitál.

Režisér Vít Klusák si kvůli natáčení tohoto filmu udělal řidičák a koupil auto, nejdna se však o vůz značky Hyundai.

Společnost Hyundai producentovi filmu opakovaně pohrozila, že podnikne právní kroky proti zveřejnění filmu. Zatím se tak nestalo.

Podle novinářů se jedná o první český dokument, který se kriticky vymezuje vůči nadnárodnímu koncernu.

Po závěrečných titulcích následuje překvapení pro trpělivé diváky...

Fakta o filmu Vše pro dobro světa a Nošovic:

Scénář a režie: Vít Klusák

Producenti: Vít Klusák a Filip Remunda, vedoucí produkce: Tereza Horská

Produkce: Lucie Pascu

Koproducenti: Česká televize a Avion Film

Kamera: Jakub Halousek

Střih: Janka Vlčková

Výtvarník: Radim Peško

Zvuk: Václav Flegl, Michal Jílek, Michal Gábor a David Nagy

Hudba: DVA

82 min., barevné, formát: 35 mm a DCP

Některé pozoruhodné výroky, které můžete ve filmu slyšet:

Stanislav Vojkovský, místní enfant terrible, charismatický komentátor:

Z filmu Vše pro dobro světa a Nošovic, foto produkce filmu.

Co bude s těmi domy? – Ty zboří. – A ta pole? – Ty odbagrují. – A tyhle dva potoky? – Potoky zahrabou do země. – A ty hory? – Ty tu zůstanou.

Pole bylo srdce vesnice a to teď skončilo a Nošovice jsou mrtvé.

Josef Havlas, místní kovář a zemědělec:

Znovu nám to sebrali, je to totéž. Sice to tentokrát zaplatili, ale je to úplně totéž, protože jsme k tomu byli donuceni. Já peníze k ničemu nepotřebuju, chtěl jsem pole...

Petr Vaněk, mluvčí automobilky Hyundai:

Společnost Hyundai je tam, kde je, protože jedná rázně a jasně a nesmlouvavě.

A takto jedná i se svými zaměstnanci...

Připravil Jiří Sedlák

FIMFÁRUM DO TŘETICE VŠEHO DOBRÉHO

Režisérí při dotočné FIMFÁRU.

10. února vstoupil do kin další pozoruhodný snímek, v řadě už třetí animované Fimfárum Jana Wericha, tentokrát ovšem ve formátu 3D. Opět obsahuje tři pohádky a jejich hlavním průvodcem je opět Jan Werich – ostatně jeho podání je nedostižné. Vznikl tak snímek pro děti i dospělé, který se ctí navazuje na slavnou českou školu animovaných filmů a který si jistě najde cestu i do ciziny.

Producentem snímku je Martin Vandas, kterého se ptáme:

Prý jste natočili obrovské množství dat, je to tak?

Ano, díky technologii 3D je počet nasnímaných dat skutečně obrovský, odhadem

dvacet terabytů, přičemž jeden terabyte je deset na dvanáctou bytů. Co se týče políček, je to asi dvě stě třicet tisíc okeniček, které museli animátoři nasnímat.

Kteří tvůrci se na třetím Fimfáru podílejí?

Kristina Dufková natočila pohádku Jak obři na Šumavě vyhnuli, Vlasta Pospíšilová pohádku O kloboučku s pírkem sojčím aneb Král měl tři syny a David Sůkup pohádku Rozum a štěstí.

Významná byla i spolupráce prof. Jiřího Kubíčka...

Jiří Kubíček je autorem scénáře posledních dvou uvedených pohádek, napsal i několik scénářů k pohádkám předcházejících Fimfár.

Pohádky třetího Fimfára jsou časově značně rozdílné, od jedenácti do čtyřiceti minut.

Pro Fimfárum to doposud nebylo typické, Rozum a štěstí zabere plochu delší než polovinu filmu. Ale věřím, že film bude působit kompaktně.

Vedle hlasu Jana Wericha používáte i hlas Oty Jiráka (tradičně) a nečekané Miroslava Krobota. V jaké roli?

Miroslav Krobot mluví reportéra, který komentuje začátek pohádky Jak obři na Šumavě vyhnuli, odjezd filmového štábu a další události. Hledali jsme člověka, který tuhle roli naplní – a vyhrál pan Krobot.

Kolik kin může v Česku promítat ve formátu 3D?

Je jich přes sto. Jejich počet neustále roste. Z toho vyplývá, že bychom rádi měli kolem stovky kopií našeho filmu, pokud bude kin víc, tak bychom se rádi přizpůsobili. Vlastně nejde o klasické kopie, ale o lokální kopie dat na serverech jednotlivých kin. Jde tak uspořádat premiéru ve stech sálech najednou, přitom to lze zvládnout s deseti harddisky, které pošlete o dva týdny dříve a kina si z nich zkopírují data.

Originální loutka Štěstí z pohádkového Fimfára do třetice všeho dobrého 3D podpoří Centrum Paraple

„Štěstí je krásná a přepychová věc“ ... Když někomu nabídnete, že si může štěstí koupit, poklepe si s největší pravděpodobností na čelo. Jenže není štěstí jako štěstí. A minimálně jednou za život si člověk štěstí koupit může. Jedinečné, unikátní, krásné. A ještě pomůže dobré věci. V nejnovějším filmovém zpracování pohádek Jana Wericha je obsažena i nejdélší z werichovských pohádek Rozum a štěstí a tvůrci se v souvislosti s únorovou fimfárovskou premiérou rozhodli, že když už jednou štěstí mají, tak může přinést štěstí i někomu, kdo ho zrovna neměl.

Vybrali originální filmovou loutku právě postavicky Štěstí, což je vlasatý hippie s elektrickou kytarou, květinovou košilí a růžovými brýlemi. Přesně

Postavička Rozumu z pohádky Rozum a štěstí.

v intencích pohádky pana Wericha, podle originálního výtvarného návrhu španělské výtvarnice Patricie Ortiz Martínez vznikla krásná loutka, jeden z hlavních protagonistů celé pohádky. A pak už se jen tvůrci domluvili na spolupráci s největším českým aukčním portálem AUKRO.CZ tak, aby se Štěstí mohlo vydražit v týdnu slavnostní premiéry, a aby celý výtěžek aukce šel přímo na konto CENTRA PARAPLE.

„Pro CENTRUM PARAPLE jsme se rozhodli jednak proto, že nám do nového Fimfára napsal a nazpíval krásnou písničku pan Zdeněk Svěrák a jednak chceme, aby Štěstí opravdu mohlo posloužit někomu, kdo ho v životě tak úplně neměl. Aukci chceme propagovat i v rámci slavnostní premiéry, ale protože jsme chtěli dát tuhle jedinečnou šanci lidem z celé republiky, zvolili jsme spolupráci s portálem AUKRO.CZ. Když se mne někdo ptá, kolik taková loutka stojí, těžko se to odhaduje. Výrobní náklady na vznik loutky jsou vždy v řádech desítek tisíc – vyrábí se všechny detaily – v tomto případě miniaturní kytara, drátěné lenonky, šije se speciální kostýmek, modeluje a barví hlavička, vyrábí se ruce. A v tomto případě jsme ještě vyrobili důstojnou a krásnou skříňku pro pánisko Štěstí, aby byl opravdu uložen reprezentativně... Nicméně jediné přirovnání, které je ale trochu zavádějící je, že když nedávno byla pro výstavní účely zapůjčena jedna originální loutka Jiřího Trnky, pojištění loutky se pohybovalo v řádu čísla s šesti nulami,“ říká producent filmu Martin Vandas. Aukce byla otevřena od pondělí 7. února do pondělí 14. února 2010 a zájemci si mohli loutku kromě AUKRO.CZ prohlédnout i v originále v rámci výstavy fimfárovských fotografií v premiérovém kině Lucerna. Aukce vynesla přes sto tisíc korun. *red*

VLASTA CHRAMOSTOVÁ A STANISLAV MILOTA ŽIJÍ ZIMNÍ POHÁDKU A MAJÍ RÁDI PLZEŇSKÉ FINÁLE

Vlasta Chramostová a Stanislav Milota patří ke známým uměleckým manželským dvojicím, člověk se s nimi přítom nikdy nenudí. Pověstné špičkování mezi nimi proudí sem a tam, je v něm však cítit vzájemná úcta a láska. Však toho také spolu prožili dost a dost. Vynikající herečka a vynikající kameraman přijíždějí letos do Plzně na Finále v roli oslavenců – festival jim chystá velkou poctu a taky malou publikaci.

Co vy na to?

SM: Co jsme komu udělali, za co, soudruzi? Já na žádné takové oslavy nejsem! Ale Vlasta ano, to je herečka a herečky bývají rády oslavované.

VCh: Nepomlouvej mě!

SM: Kdo si to na nás vymyslel?

Asi pan ředitel Ivan Jáchim...

SM: Pan ředitel Jáchim je skvělý člověk. Do Plzně jezdíme často a rádi.

VCh: Plzeň je taky jedna ze záležitostí, které nás pojí: oba dva, každý jindy a nezávisle, jsme byli pozváni do poroty Finále. Tím pádem jsme tam pak začali jezdit pravidelně. Finále jsme si oblíbili, už proto, že tam není taková snobárna, jaká bývá na jiných festivalech.

SM: V Plzni jde hlavně o film, s plnou vážností, jsou tu seriózně sestavované poroty, program a tak dál.

VCh: Z Plzně mám i jednu příhodu, vyplne z ní, proč to tam taky mám ráda. Na Finále bývá hodně projekcí v sálech i nejrůznějších sálečcích, a i v těch malých bývají promítány zajímavé filmy. Jednou tam v malé projekční síni promítali film Žid Süs, muselo na to být povolení z německého velvyslanectví. Ten jsem viděla, když jsem byla hodně malá holka, tatínek to nesměl vědět, já jsem totiž měla ráda německé herce. Žid Süs je antisemitský film, politická agitace, i když v něm hráli skvělí herci. Dnes se tento snímek smí hrát pouze s německým povolením, třeba ke studijním účelům. No a v Plzni jsem si tehdy řekla, že ho chci po těch letech zase vidět. Novýma očima. Otázky typu

„umělci, společnost a totalitní režim“ jsou mi totiž hodně blízké. Na té projekci byli jenom malí diváci a nějaký učitel tam tenkrát řekl pár úvodních slov. Já jsem pak za ním šla a hodně jsem mu vynadala – že přece nemůže takový film pouštět těmhle mladým lidem, že by to chtělo obsáhlejší vysvětlení. Ale on mi odpověděl: paní Chramostová, uklidněte se, tohle jsou děti, které o té věci vědí víc, než my sami; oni se starají u synagogy o dvorek, kde jsou kameny se jmény vyvražděných Židů... To je přece úžasné, ne? Tak musím mít Plzeň ráda.

Mnozí filmaři jezdí do Plzně mimo jiné shlédnout filmy, které přes rok zmeškali...

VCh: My – jako porotci Českých lvů – musíme českou kinematografii sledovat, nicméně jsme také v Plzni viděli spoustu filmů, třeba i starších, které nám utekly.

Co vy, paní Chramostová, říkáte na vaši chystanou plzeňskou oslavu?

VCh: Já se zatím na takové oslavy necítím, možná časem a možná za jiné zásluhy. Já jsem totiž po Listopadu natočila pouze dva filmy: Je třeba zabít Sekala s režisérem Vladimírem Michálkem, krásný film s mnoha nominacemi na Českého lva a Kuře Melancholik s režisérem Jaroslavem Brabcem. Moje další aktivity byly televizní. Mám sice cenu Elsa, ale taky za televizní počín, Brabcův film P. F. 77.

Co vaše ceny, pane Miloto?

SM: Dostal jsem cenu za celoživotní dílo od Asociace

českých kameramanů a Trilobita za Spalovače mrtvol. Trilobita, tedy ceny Filmového a televizního svazu, si vážím, to je totiž cena od odborníků. Ale dostal jsem ji ještě v roce 1968, pak jsem vlastně se svojí profesí skončil. Pravda, zachycoval jsem bytové divadlo tady v tomhle bytě a několik dalších věcí kolem Charty 77, ale to s kameramanskou činností nemělo moc společného. A mám i cenu Františka Kriegla, která taky nesouvisí s filmařinou. Pravdou je, že od roku 1968 jsem se ke kameře nevrátil.

VCh: No jo, ale proč už jsi se nevrátil ke kameře? To je zapotřebí říct!

SM: Není, to nikoho nezajímá!

VCh: Ale já to řeknu. Nám se sice v 70. a 80. letech „takzvaně nic nedělo“, ale to „nic“ způsobilo, že Milota dostal dvě mozkové příhody. Jedna z nich se vrazila do jeho kameramanského oka, měl tam dvanáct set laserových zásahů. Takže se vrátit nemohl, protože kameru miloval a jenom někde sedět by ho ne bavilo...

SM: Tuhle obhajobu musím přerušit, ale je fakt, že na to oko nevidím. Navíc mě po roce 1989 nikdo nezavolal s žádostí o nějakou spolupráci..

VCh: Brabec tě chtěl!

SM: Ne, nikdo nezavolal. Ani když se „porcoval“ Brabandov.

Musím s vámi, pane Miloto nesouhlasit: zachycení bytového divadla u vás doma s filmařinou velmi souvisí, navíc je to dnes cenný dokument. Zaplatit pánbůh za to, že jste ty záznamy dělal!

Vlasta Chramostová a Stanislav Milota doma.

SM: Jsem rád, že to říkáte, ale možná jste jediný, kdo si to myslí. Prakticky nikdo o tyto záznamy nemá zájem. Ani nevím, kde jsou uloženy. Podmínky pro jejich vznik byly tenkrát zoufalé, nebyla kamera, nebyl materiál. Dodnes mám v předsíni lampy, které mi na Barrandově „pomáhal ukrást“ skvělý kluk, osvětlovač Brodil. To je taky jediné, co z Barrandova mám! A nějaký materiál jsem získal, díky svému bývalému ostříči Bohumilu Rathovi. Tihle dva lidé „mi zůstali“ a pomohli k tomu, že jsem bytové divadlo mohl vůbec natočit. Doba nebyla jednoduchá, v letech 1978, 1979 už byla Charta plně sledována, lidé pronásledováni, dostat k nám do bytu všechny, to byla námaha! Například Landovský sem lezl přes střechu z Deminky. Naši první věc, Play Macbeth, jsme dělali těsně před Koutovým odjezdem. A když všichni odjeli, tak jsme s Vlastou točili Pavlíčkovu Zprávu o pohřbívání v Čechách.

VCh: Dávno, dávno tomu!

SM: Dávno, ale myslím si, že z té kulturní činnosti třeba vedle Plastic People, jiných „bytů“ a literatury, je to počín, který zasluží čárku. Něco v té době vzniklo.

VCh: Nechci, aby to vypadalo, že jsme „plačky z 60. let“, taky bych mohla říci, že jsem po Listopadu natočila jenom dva filmy, ale je to i tím, že jsme si vybírali. Navíc jsem si po Listopadu ještě užila dvacet let v Národním divadle. Ale ve společnosti přeci jenom je jakási podvědomé nechutenství k disidentům a chartistům, řeknu tvrdě: alibistické podvědomí; my jsme přeci jenom důkazem, že člověk se mohl chovat jinak. Musel se pro to rozhodnout a musel pro to něco obětovat.

SM: Ale my jsem k tomu byli dotlačeni. Natáčel jsem tenkrát Spalovače mrtvol, film nebyl ještě dotočen a do toho přišli Rusové. Takže jsem si vyzvedl na Barrandově kameru a šel jsem točit do ulic. Taky jsem pak jako jediný „celovečerní“ kameraman dostal z Barrandova padáka. Ještě se mi podařilo ale natočit Palachův pohřeb, to už mi kameru sebrali, ovšem ředitel

studia Harnach mi ji ještě dal k dispozici a já jsem točil, jak se národ po upálení Jana Palacha zastyděl a stál dlouhé fronty k jeho rakvi. Tenkrát jsem natáčel film pro Němce v Izraeli a jednu kopii jsem tam odvezl. Po Listopadu jsme po ní pátrali, v Izraeli se nenašla, nakonec se po letech našla u nás. Je to asi osminutová esej jenom s hudbou.

VCh: Skvěle natočené filmové dílo. Milota chodil mezi lidmi a točil s kamerou nad hlavou. A mimochodem – v Plzni na Finále ten film taky promítali.

Vlasta Chramostová a Stanislav Milota na Finále v roce 2009.

Paní Chramostová, říkáte jste, že jste po Listopadu natočila pouhé dva filmy, nicméně jste se herecky podílela i na Odcházení!

VCh: To je pravda, o tom jsem moc nemluvila, protože je ještě před premiérou. Natáčení se účastnil i můj muž a stal se hercem! Václav Havel věděl, že by tam měl být se mnou a coby staženku mě hlídat.

SM: Takhle to není, já řeknu pravdu!

VCh: Tak jo, to je pikantní.

SM: Havel přišel za Vlastou a ptal se, co a jak, mluvili o roli, říkal své nápady. A já mu řekl, že bych se rád účastnil natáčení, jednak proto, že jsem na žádném nebyl čtyřicet let, jednak proto, že Vlastu dvakrát denně píchám. Václav byl překvapen, cože, ty pícháš Vlastu dvakrát denně? Já na to, že ano, že jí píchám injekce. Tak jsem při natáčení obhospodařoval svoji ženu lékařsky a Havel se mě pak zeptal, jestli bych mu

nezahrál taky jednu roli. Jde o fotografa, který tam pobíhá, na konci filmu se má otočit do kamery a říct: Děkuji vám, že jste si vypnuli své mobilní telefony a pravda a láska musí zvítězit nad lží a nenávisť; dobrou noc, krásné sny! Pikantní je, že na téhle větě mám – tedy ještě z listopadu 1989 – svůj podíl. Tak jsem ji do té kamery řekl, leč nakonec mi tuhle větu ukradli, ve filmu ji říká někdo jiný!

Paní Chramostová, pane Miloto, dělali jste spolu i na jiných filmech, než jsou Spalovač mrtvol a záznamy bytového divadla?

SM: Ne, nic jiného jsme spolu nedělali. Já jsem si hodně vybíral a odmítal. Tak jsem odmítl například i Romanci pro křídlovku Otakara Vávry.

VCh: To jsi udělal chybu...

SM: Vávru jsem neměl rád a život mi dal za pravdu, on byl jeden z komise, která mě po srpnu 68 vyhazovala z Barrandova. Nicméně jsem odmítl jeden z nejkrásnějších českých filmů. Je mi to dodnes líto, ale říkám si, že bych ho dělal s takovýmhle člověkem, což by nešlo. Kameraman je totiž nejbližším spolupracovníkem režiséra, vlastně spolurežiséra. I dneska, ale tenkrát se to ještě říkalo.

Ještě bych vás poprosil o sice už známé, ale krásné „shakespearovské“ shrnutí vašeho vztahu.

VCh: Kdysi mě požádal František Pavlíček, abych charakterizovala naše manželství pomocí titulů Shakespearových her. Spustila jsem: Milota by řekl Zkrocení zlé ženy, já bych na to řekla Marná lásky snaha...

SM: Tady je ale důležitá věc, kterou Pavlíček řekl...

VCh: ... ale tu musím říct já – i když už jsem ji několikrát povídala. Jednou jsme tak s Milotou seděli s Františkem Pavlíčkem, Milota na mě byl zase poněkud arogantní a Pavlíček svou velice precizní češtinou prohlásil: Stanislave, já jsem si vždycky myslel, že jste Vlastou poněkud ujařmován. Ale teď po těch letech vidím, že jste taková, ale taková kurva, a Vlasta je svěťice! A já říkám: to je pravda po velmi důvěrném poznání! Hned tesat do kamene, odlít do bronzu. To jsou slova zesnulého klasika.

A ještě k těm Shakespearovým titulům?

VCh: Takže Zkrocení zlé ženy, Marná lásky snaha, pokračuje to Bouří a nakonec, v našem věku, to je Zimní pohádka. Ale není to pohádka vlídná, je to pohádka krutá, jako pohádky bývají...

SM: Jako že je hodně velký mráz! Který nepřichází z Kremlo, ale...

VCh: ... z vlastní domácnosti.

SM: Z nás!

Tomáš Pilát

Vlasta Chramostová, Stanislav Milota a Věra Chytilová, Finále Plzeň 2009.

V souvislosti s poctou Vlastě Chramostové a Stanislavu Milotovi uvidíte v Plzni tyto filmy:

☛ Spalovač mrtvol (1969); *r: J. Herz* ☛ Jan 1969 ☛ P.F. 1977 (2003), *r: J. Brabec* ☛ Na laně (1963), *r: I. Novák*

Milujeme český film! A vy?

Iva Janžurová a Jaromír Hanzlík ve filmu *Kočár do Vídně*.

Vlasta Chramostová a Rudolf Hrušínský ve filmu *Spalovač mrtvol*.

Z filmu *Extase*.

Na světě existuje jediný festival, který se systematicky věnuje českému filmu a nabízí možnost srovnávat současnou produkci s tím nejlepším, co se u nás natočilo v minulosti. Tím festivalem je Finále.

Už od konce bouřlivých šedesátých let míří český film na jeden týden do Plzně. V úvodním roce 1968 to byl týden lednový – proto hlavní cena Zlatý ledňáček. Festival přinášel divákům filmy našich let, proto Finále. Po skvělém nástupu prvních ročníků, kdy se v plzeňském kině Elektra, tehdy nejmodernějším v republice, potkávaly hvězdy zlaté éry českého filmu, se z festivalu vytratila původní odvaha i razance a na téměř dvacet let se odmlčel úplně. Po sametové revoluci se ale Finále probudilo a nabralo druhý dech. V Plzni tak vznikla jedinečná platforma pro setkávání několika generací českých filmařů. Festival se v posledních letech ustálil na dubnovém termínu a místem konání se po uzavření Elektry stala secesní budova Měšťanské besedy. Celé festivalové dění výstižně, i když trochu emotivně shrnuje motto: „Milujeme český film“. Emoce ale k filmu patří.

Finále má ve světě českého filmu ještě jeden unikát – dívá se na něj zvenčí. O hlavní festivalové ceně, Zlatém ledňáčkovi pro nové celovečerní filmy i dokumenty, rozhodují totiž mezinárodní poroty. Verdikt není dílem českých filmových odborníků ani anketou diváků, ale názorem respektovaných zahraničních osobností, které nejsou ovlivněny děním na domácí scéně a současnou produkci poměří s ostatním filmovým světem. Udělení Zlatého ledňáčka, o kterého soutěží filmy natočené v průběhu uplynulého roku, přináší často zajímavá překvapení.

Už dvě desítky let se Finále systematicky noří do filmových archivů, mapuje stopy legend a mágů stříbrného plátna, hledá souvislosti i nevěstní počiny. Do kinosálů se tak díky festivalu vrací téměř zapomenuté skvosty a arcidíla české kinematografie. Pokud je to jen trochu možné, doprovázejí projekce setkání s tvůrčími delegacemi, a diváci tak mohou slyšet dnešní názor filmařů na to, co vytvořili před lety. V rámci archivních sekcí skládá Finále pocty výjimečným osobnostem i filmovým jubilatům. Letos bude hlavní pocta patřit jedné z nejlepších českých hereček – Ivě Janžurové. Z dlouhé řady filmů, ve kterých zazářila, uvede Finále snímky *Kočár do Vídně*, *Ja milujem, ty miluješ* a *Co chytneš v žitě*. Ve zvláštní sekci nazvané *Sága rodu Procházek* se festival zaměří na rodinu, ze které vyšlo hned několik výjimečných tvůrčích osobností. V posledních letech připravuje Finále ve vlastní edici knihy o českých filmových legendách. Po Janu Špátovi, Evaldu Schormovi, Věře Chytilové a Drahomíře Vihanové bude tentokrát kniha věnována manželské dvojici Vlasta

Chramostová a Stanislav Milota. Oběma zároveň patří i filmová sekce s názvem Pocta firmě MICHŘ.

Tvůrčí delegace doprovázejí i současné české filmy, především soutěžní přehlídky celovečerních snímků a dokumentů. Zajímavá témata jsou uváděna v mimosoutěžních sekcích. Například ve *Fenoménu doby* se Finále po loňském českém undergroundu zaměřuje letos na Portu. Pohled do budoucnosti přináší Panel připravovaných filmových projektů, který probíhá ve spolupráci s Českým filmovým centrem. Producenti tu každoročně představují českým i zahraničním odborníkům, distributorům a novinářům desítky rozpracovaných projektů. Budoucí směřování české kinematografie se dá vyčíst i z tvorby studentů filmových škol. Propojení mezi filmem a hudbou mapují pravidelně *Talkshow Zdeňka Suchého*. Oblíbené open air projekce na náměstí letos opanují filmové *Trháky Smoljaka* a *Svěráka* a připraveny jsou i výstavy, doprovodné koncerty a program pro děti s večerníčky *Václava Chaloupka*.

Pokud „milujete český film“, neměli byste 24. ročník Finále vynechat.

Eva Košařová, Finále Plzeň

Porta.

Sága rodu Procházek: po slavném scenáristovi převzaly profesi dcery a vnučka

Jsou rody, kde platí, že jablko nepadá daleko od stromu. U Procházek už píše třetí generace tvůrců, jejich tvorbu Finále představí v sekci *Sága rodu Procházek*. Zakladatelem spisovatelské a scenáristické tradice je Jan Procházka, který je spolu s režisérem Karlem Kachyňou podepsán pod takovými filmovými skvosty, jako jsou *Ucho*, *Ať žije republika* nebo *Kočár do Vídně*. Finále z tvorby Jana Procházky a Karla Kachyňi představí film *Naděje* z roku 1967, v němž ústřední dvojici

prostitutky a alkoholika ztvárnili Hana Hegerová a Rudolf Hrušínský, a *Noc nevěsty* natočenou s Janou Brejchovou v roce 1967. Jan Procházka zemřel v roce 1971 uštvan normalizačními poměry.

Spisovatelské řemeslo se u Procházek zatím dědí jen po ženské linii. Příběhy píše i jeho dvě dcery Lenka a Iva Procházkové. Starší Lence bylo v roce, kdy její otec Jan zemřel, dvacet let. Zdědila jeho psací stroj a vystudovala Filosofickou fakultu univerzity Karlovy.

Jako signatářka *Charty 77* mohla svá díla vydávat pouze v samizdatových edicích a živila sebe i své děti jako uklízečka. Po roce 1989 začala její díla vycházet oficiálně a mohla se věnovat také televizní, rozhlasové i divadelní tvorbě. Festivaloví návštěvníci uvidí televizní hru *O babě hladové* z roku 1990.

O dva roky mladší Iva emigrovala v roce 1983 do Rakouska, psala divadelní hry i knihy pro děti a mládež. V roce 1995 se vrátila do České republiky a věnuje se

Maria Procházková a Dorotka Dědková na Finále 1999.

redakční i scenáristické práci. V roce 1998 její manžel režisér Ivan Pokorný natočil podle jejího scénáře film *Únos domů*, v němž hlavní dětskou roli ztvárnil Vojta Kotek.

Režisérka Maria Procházková je dcerou Lenky, vystudovala animovaný film a plzeňský festival uvede její celovečerní debut *Žralok* v hlavě, k němuž napsala scénář i jej režisovala. Hlavní ve filmu roli ztvárnil Oldřich Kaiser a hraje v něm také plzeňská rodačka Kristýna Leichtová. *Žraloka* ocenila studentská porota na Finále v roce 2005. O čtyři roky později, v roce 2009, si další film Marii Procházkové *Kdopak by se vlka bál* odvázel z Plzně hlavní cenu Zlatého ledňáčka

a v loňském roce se režisérka stala předsedkyní poroty celovečerních filmů.

V Plzni uvidíte tyto filmy, na kterých se podíleli:

Jan Procházka (1929–1971; spisovatel, scenárista): *Naděje* (1963); *Na laně* (1963); *Kočár do Vídně* (1966)

Lenka Procházková (*1951; spisovatelka): *O babě hladové* (r. Jitka Němcová)

Iva Procházková (*1953; spisovatelka, scenáristka) & **Ivan Pokorný** (*1952 režisér): *Únos domů* (2002)
Mária Procházková (*1975; režisérka): *Žralok v hlavě* (2002) + *V žáru moci* (r. Jordi Niubó) – dokument o Janu Procházkovi

Báječní lidé s klikou přivezou poklady z archivu

Báječní lidé s klikou se stali nedílnou součástí festivalu Finále Plzeň. Sekce nabízí filmovým fanouškům jedinečné archivní snímky tvůrců, kteří v daném roce slaví významné životní jubileum.

Sto deseti let by se letos dožili dva představitelé uměleckého světa První republiky: Gustav Machatý (1901 – 1963) a Hugo Haas (1901 – 1968). Oba jsou významnými osobnostmi, které se podílely v prvních letech samostatného státu na utváření podoby českého filmu.

O Gustavu Machatém se dá říci, že patří k předním představitelům umělecké linie. Finále uvede jeho snímek *Extase* z roku 1932. Z filmu bývají nejčastěji citovány scény s nahou hrdinkou. Na tehdejší dobu šlo o velmi odvážné záběry, ale nebyly hlavním důvodem, proč se *Extase* dostala do filmových encyklopedií. Světový ohlas vzbudila především proto, o čem vypovídala. Její hrdinkou byla svobodomyšlná žena, která se nebojí naplnit své sexuální potřeby. Toto téma se ve světové kinematografii v plně šíři rozvíjelo až v šedesátých letech minulého století. Důležité je i stylové pojetí filmu, které vychází z německého expresionismu a vydává se směrem k surrealismu.

Hugo Haase s Gustavem Machatým spojuje nejen rok narození, ale také snímek *Náčeradec, král kibiců*, který Machatý režisoval a Haas v něm hrál hlavní roli. Jestliže Gustav Machatý je znám spíše odborné veřejnosti, Hugo Haas je určitě představitel inteligentní zábavy. Dodnes je prostřednictvím komedií pro pamětníky pravidelným návštěvníkem českých domácností. Festival však Hugo Haase nepředstaví prostřednictvím komedie, promítne protiválečné drama *Bílá nemoc*, podle stejnojmenné divadelní hry Karla Čapka. Hugo Haas je pod tímto dílem podepsán jako režisér, scenárista i představitel hlavní role. Film byl natočen v roce 1937 v době nastupujícího fašismu a zcela jasně odsuzuje totalitní praktiky.

Generačním i uměleckým soupeřem obou prvorepublikových filmařů je režisér Otakara Vávra, který se letos dožívá stovky. Z období První republiky pocházejí např. jeho snímky *Panenský* nebo *Filosofská historie*. Vávra *Romance pro křídlovku* z roku 1966 je ojedinělým filmařským pokusem převést na plátno lyrickoepickou báseň, jejímž autorem je František Hrubín.

Zastoupena bude letos i slovenská filmová tvorba. *Balada o siedmich obesených* z roku 1968 představí dílo režiséra Martina Hollého (1931 – 2004). Televizní film podle povídky spisovatele L. Andrejeva se odehrává v době ruské buržoazní revoluce v roce 1905 a zabývá se postoji k životu a smrti. Snímek byl oceněn na festivalech v Monte Carlu, Sorrentu i v Hollywoodu. Protestoval však proti tehdejší Sovětského svazu, a tak byl zakázán.

Nejmladším letošním jubilantem v sekci Báječní lidé s klikou je Jan Němec, který se letos dožívá pětasedmdesátky. Finále si tvorbu tohoto významného představitele české nové vlny (O slavnostech a hostech, *Démanty noci*) připomeneme filmem z roku 1990. Snímek *V žáru královské lásky* vznikl po jeho návratu z emigrace. Krvavá komedie byla natočena podle novely Ladislava Klímy *Utrpení knížete Sternenhocha* a hlavní role si zahráli tehdy velmi populární umělci – herečka Ivana Chýlková a rockový muzikant Vilém Čok. Nespoutané filmové obrazy zaplněné sadomasochistickými scénami i filosofickými promluvami hudbou doprovodil Jan Hammer, výtvarná složka je dílem Michaela Rittsteina.

Osmdesátka se letos dožívá spisovatel Jiří Stránský, muž šlechtického původu a vnuk prvorepublikového předsedy vlády Jana Malypetra. Jiří Stránský byl v padesátých letech minulého století obviněn z velezrady a v komunistickém kriminále prožil sedm let. Právě tato životní zkušenost se stala ústředním tématem jeho tvorby. Spolu s režisérem Hynkem Bočanem je podepsán pod scénářem k televiznímu seriálu *Zdivočelá země*. Podle jeho námětu vznikl v roce 1996 celovečerní film *Bumerang*, který natočil Hynek Bočan v hlavní roli s Jiřím Schmitzerem.

Osmdesátka by se letos dožil i režisér Edvald Schorm. Tvorbu významného představitele české nové vlny, jenž se původně vydal na dráhu operního pěvce, připomeneme snímek *Den sedmý, osmá noc* z roku 1970. Studie strachu, tak tento snímek označil Josef Škvorecký, byla natočena podle scénáře Zdeňka Mahlera, synovce slavného hudebního skladatele. Do kin byl snímek uveden až dvacet let po svém vzniku, na opožděnou premiéru čekal v trezoru. Hlavní roli ztvárnil Jan Kačer, herec, kterého Schorm nejvíce obsazoval. I on patří k Báječným lidem s klikou, letos se dožívá pětasedmdesátky.

V Plzni uvidíte tyto filmy, na kterých se podíleli:

Otakara Vávra (režisér, 100 let): *Romance pro křídlovku* (1966)

Jan Němec (režisér a scenárista, 75 let): *Démanty noci* (1964)

Jan Kačer (herec, 75 let) a **Edvald Schorm** (režisér, nedožitých 80 let): *Den sedmý, osmá noc* (1969)

Jiří Stránský (scenárista, spisovatel, 80 let): *Bumerang* (1997)

Martin Hollý ml. (režisér, nedožitých 80 let): *Balada o siedmich obesených* (TV film – 1968) nebo *Noční jazdci* (1981)

Gustav Machatý (režisér, nedožitých 110 let): *Extase* (1932)

Květiny v Městanské besedě trpělivě čekají na své nové majitele.

Plzeň – to jsou i Spejbl s Hurvínekem.

Věra Chytilová a Jiří Krejčík na Finále 2009.

Jaké to bylo před 45 lety v Čs. televizi (Dokončení z č. 6/2010)

Pravidla obsahovala

zásadní změny, které se týkaly financování provozní činnosti, devizového hospodářství, ekonomického uspořádání a postavení jednotlivých útvarů Čs. televize jako samostatně hospodařících jednotek. Například hospodářskými (nákladovými) středisky se staly jednotlivé redakce. V HRTN byla tři střediska, v HRTB byly samostatnými středisky sportovní a armádní redakce, každá zvlášť. Ve vysílání pro děti a mládež kromě vedoucího vysílání a hlavního dramaturga se zřídilo samostatné hospodářské středisko pro redakci Vlastovky, pro školské pořady, pořady pro mládež, literární dramatické pořady a středisko pro uměleckou realizaci, atd.

Byly také propracovány a taxativně stanoveny zásady vnitropodnikového hospodaření, vertikální a horizontální vztahy, důsledně se uplatňovala kupř. zásada zúčtování nákladů na vzájemně poskytované služby. Hmotnou zainteresovanost podpořil pobídkový fond Čs. televize, který spravovaly všechny samostatně hospodařící jednotky. Zvlášť významná byla zainteresovanost na zvyšování devizových výnosů.

Mělo to smysl?

Mnohokrát jsem si kladl otázku, zda jsem místo těchto řídicích a koncepčně organizátorských činností neměl spíše pokračovat ve své obvyklé redaktorské práci, případně se věnovat hlubšímu studiu žurnalistiky (začal jsem s tím jako autor vysokoškolské učebnice „Organizace a metody redakční práce“, která byla vydána v samostatném výtisku jakou součástí měsíčníku Čs. novinář v roce 1966).

Avšak celé období Pražského jara až po intervenční vpád 21. srpna a první dny po okupaci, které následovaly, byly pro mne velikou školou. Přesvědčilo mě to, že mé předchozí aktivity smysl měly. Vždyť také

proto jsem si mohl dovolit přistoupit na nabídku, abych zorganizoval rozhlasové vysílání ve Svobodném vysílání Jsme s vámi, buďte s námi! Když televizní obrazovky zhasly, rozhlas vysílal v náhradních podmínkách – v podniku Tesla Hloubětín právě vyrobili silný rozhlasový vysílač 30 kW (ironií osudu určený na export do Sovětského svazu!), který zaručoval pokrytí celého území naší republiky a také sousední zahraničí.

Srpnové vysílání

Byla mi svěřena velká odpovědnost, což jsem ale pochopil až později. Moji někdejší spolupracovníci z té doby mi totiž posléze naznačili, že nebyť mé odvahy, přehledu, kontaktů s tehdy vlivnými lidmi – předními politickými i ekonomickými reformátory v naší zemi, kteří mne v této činnosti podporovali, stěžiy by se za těch riskantních podmínek rozhodli k podobné legálně-ilegální činnosti. Ale právo bylo na naší straně. A nejen právo, ale i mimořádně velká podpora naší veřejnosti, protože naše rozhlasové vysílání bylo vskutku slyšitelné všude. A my vysílali už v první den okupace 21. srpna, začali jsme v 16 hodin a v následujících dnech pokračovali od 5 hodin ráno až do půlnoci nonstop!

Hlasy a jména našich moderátorů byla všeobecně velmi známá. Nebáli jsme se pozvat a vysílat např. vystoupení Věřníka Šilhána, který byl pověřen zastupováním internovaného Alexandra Dubčeka, novináře Jiřího Rumla, dalšího statečného žurnalisty Jirku Ledera. Z našeho vysílání lidé slyšeli oblíbenou herečku Ivu Janžurovou, chmurné okupační nedělní odpoledne zpestřili mladí herci z DISKu a Akademie múzických umění. Z našeho vysílání zazněla píseň Jaromíra Vomáčky Jdi domů, Ivane, báseň Jevgenije Jevtušenka Tanky se valí Prahou, epigramy J. R. Picka i ohlasy z celé republiky. Uváděli jsme telegramy, dálnopisy

a petice občanů, podniků a institucí; naše komentáře i rozhovory s dalšími osobnostmi učinily z vysílání skutečný Svobodný vysílač. Vždyť jedině z něj byli lidé informováni o průběhu celého mimořádného XIV. (vysočanského) sjezdu, který sehrál významnou roli v prvních dnech okupace. Byli jsme armádními pojiťky – nikým nerušenými – spojeni s tovární halou ČKD Elektrotechnika v Praze-Vysočanech, odkud jsme přenášeli autentická vystoupení sjezdových delegátů rovnou do éteru.

O této činnosti je obsaženo mé podrobné vyprávění v publikaci Na vlně 490 metrů (vydalo Naše vojsko – Magnet Press v květnu 1990), dále v knize Události pravdy, zrady a nadějí (vydavatelství Akcent, září 2009). Další souvislosti uvádí volně navazující kniha, rovněž s faktografickými údaji a v chronologickém uspořádání Události totality, svobody a demokracie (Akcent, září 2010).

V nastoupené abnormalitě, která následovala po roce 1968, jsem nemohl dopadnout jinak, než že jsem byl zařazen mezi největší odpůrce režimu a jmenován v „jednotné centrální evidenci představitelů, exponentů a nositelů pravicového oportunismu, organizátorů protistranických, protisocialistických a protisovětských kampaní a akcí“ (takový dlouhý název ta „evidence“ měla), v níž se ocitlo několik stovek, později několik tisíc lidí, usilujících o demokracii a svobodu pro tuto zemi.

Dožil jsem se s celým naším národem a se všemi jeho lidmi historického zlomu v listopadu 1989. Ač narozený v roce 1926, znovu jsem ožil, tvořím a vydávám knihy, publikuji své články. Jsem obklopen nejen svou početnou rodinou, ale mnoha přáteli z domova i zahraničí, s nimiž udržuji zejména e-mailové kontakty. Nic lepšího jsem si nemohl nikdy přát.

Miroslav Sígl

Dlouho očekávaný zákon o kinematografii by mohl být letos

Dlouho, předlouho je očekáván potřebný zákon o české kinematografii. Mluví se o něm v kruzích filmařských i mimo ně, jednu chvíli už to s ním vypadlo nadějně, ale politici ho smetli pod stůl. Zákon, který by řešil vztahy filmu a státu a definoval by práva a povinnosti zúčastněných stran, tak stále chybí. Jistě, jakýkoliv zákon nikdy nebude vyhovovat všem, ale alespoň by všichni věděli, na čem jsou.

Na slavnostním berounském večeru s udělováním cen Trilobit vlil ministr kultury Jiří Besser filmařům do žil novou naději: řekl, že zákon by mohl být schválen ještě letos!

Oslovili jsme při této příležitosti iniciátorku, příznavkyni a spoluautorku zákona, ředitelku Odboru médií a audioviziv Ministerstva kultury, Helenu Fraňkovou
Jak si v tuto chvíli práce na zákonu stojí?

S pracovní skupinou, kterou si vytvořil sám pan ministr, máme hotové jeho paragrafované znění zhruba z padesáti procent, máme vydiskutované jeho obsahové znění. V současnosti má zákon asi sedmačtyřicet paragrafů, skládá se především z toho, jakým způsobem bude dál fungovat Státní fond České republiky pro podporu a rozvoj české ki-

nematografie, jaké v něm budou působit orgány, a hlavně jaké budou zdroje tohoto fondu. Ty zdroje, které má současný Fond kinematografie, jsou totiž nefunkční, a teď se diskutuje o tom, do jaké míry ho znovu naplnit, kolik by měl obnášet peněz. Představa pana ministra je, že by měl disponovat zhruba částkou tři sta padesát až čtyři sta miliónů korun ročně.

Proč je, podle vás, zákon o kinematografii tak potřebný?

Z toho důvodu, že film spojuje dvě záležitosti: kulturu a ekonomiku. Tím se odděluje od kultury jako takové, samostatně, která zákony pro jednotlivá umění nemá. Tím, že film je svým způsobem vznik dlouhodobého nehmotného majetku, je to trochu něco jiného než divadelní představení, než koncert. Proto je zapotřebí k filmu přistupovat jinak, specificky. Podpora kinematografie ale neznamená jenom podporu filmů; je to také podpora festivalů, kin, distribuce, podpora celého filmového řetězce od chvíle, kdy scenárista dostane nápad až po uvedení filmu v kině a třeba i na nějakém, festivalu.

Na zmíněné aktivity šlo žádat peníze i nyní...

Šlo, ale v novém zákoně bude vše přesně definováno, bude to jasnější a mělo by

na to být i více peněz. A hlavně: ty peníze by měly pocházet ze zdrojů, které budou trvat, které nezmizí, jako se to stalo penězům navrženým pro zákon o Fondu v roce 1992.

Proč se zákon o české kinematografii připravuje tak dlouho?

Není to proto, že bychom nevěděli, co máme psát. Zákon doposud neexistuje proto, že k tomu nebyla politická vůle. Mezi filmaři a politiky neexistoval takový dialog, jako v posledních třech, čtyřech letech. Spousta lidí, která nerozumí filmové

výrobě si myslí: když to jde v Americe, proč by to nešlo u nás? Musíme ale rozlišovat: Amerika obnáší poměrně dost velký distribuční trh, Česká republika téměř žádný. Výroba jakéhokoliv evropského filmu má obrovský problém v tom, že nemůže mít tak obrovské množství diváků, jako mají filmy v Americe. Nemáme americká studia, Twenty Century Fox, Paramount Pictures, taková v Evropě nikdy nebudou. Místo toho musíme mít státní fondy, které budou fungovat jako tyto společnosti.

ap, top

K podobnému tématu nám na poslední chvíli dorazila tisková zpráva následujícího znění:

Rada Státního fondu České republiky pro podporu a rozvoj české kinematografie může v roce 2011 rozdělit 200 milionů korun

Rada bude i v roce 2011 pokračovat ve vyhlašování tematických uzávěrek

Rada Státního fondu České republiky pro podporu a rozvoj české kinematografie se na svém prvním letošním zasedání dohodla, že bude pokračovat v nastoupeném trendu tematických uzávěrek. „I pro rok 2011 zachováme podporu minoritních koprodukcí ve výši 1 000 000 euro a budeme pokračovat i v podpoře digitalizace kin, díky které je k dnešnímu dni v České republice digitalizováno již téměř 70 jednosálových a dvousálových kin,“ říká předseda Rady Fondu Přemysl Šoba a pokračuje dále: „Dalším okruhem, kterému se Rada věnuje zvláště, jsou filmové festivaly a přehlídky. Tato tematická uzávěrka proběhla 20. ledna a Rada na ní podpořila 19 festivalů celkovou částkou 21 635 000 korun.“

Čtvrtá vlna digitalizace kin, ve které Rada schválila rozdělit částku 30 000 000 korun, bude vyhlášena

v únoru, s uzávěrkou žádostí do 15. dubna 2011. Další, pátá vlna bude vyhlášena ještě do konce kalendářního roku 2011, a to s uzávěrkou do poloviny února 2012. „Podpora digitalizace jednosálových kin je naprosto nezbytná. V době nastupující změny technologie filmové distribuce nejde totiž jen o udržení jejich konkurenceschopnosti vůči velkým multiplexům, ale bez přehánění se jedná o otázku jejich bytí a nebytí,“ komentuje digitalizaci tisková mluvčí Rady Kateřina Ondřejková.

Zbývajících více než 120 000 000 korun Rada v roce 2011 určila pro podporu tvorby, výroby a distribuce hodnotných kinematografických děl. Hlavními formami podpory zůstanou účelová dotace a v případě zájmu žadatele též návratná finanční výpomoc.

Pokud jde o bilanci posledního čtvrtletí roku 2010 rozděli Rada Státního fondu 39 300 000 korun. Na dvou zasedáních, která se v tomto období usku-

tečnila, projednala Rada 42 žádostí o podporu. Podpořeno bylo celkem 18 projektů. Z toho 1 projekt na tvorbu českého kinematografického díla (tj. scénář a vývoj projektu) ve výši 200 000 korun, 15 projektů na výrobu českého kinematografického díla ve výši 38 250 000 korun a 2 projekty na technický rozvoj a modernizaci české kinematografie ve výši 850 000 korun. Rada Fondu pokračovala v rozdělování podpor v rámci tzv. minoritních koprodukcí, kde k filmům Yuma (polská koprodukce) a Cikáni (slovenská koprodukce), Můj pes Killer (slovenská koprodukce), dokumentu Pražská konzervatoř (švýcarsko-francouzská koprodukce) a Milovaní (francouzská koprodukce) ve čtvrtém čtvrtletí přibýly Konfident (slovenská koprodukce) a Lóve (slovenská koprodukce).

Kateřina Vojkůvková,

odbor správy státních fondů OMA MK ČR

Odkaz a kupčení s Janem Palachem

Dne 11. srpna 2010 by se dožil Jan Palach dvašedesát let. Výročí jeho narození si média skoro nevšimla, ač jeho čin stojí za důstojné připomenutí. V naší pragmatické době připomíná rozměr, který se z našeho života vytrácí.

Jako filozofické myšlenky, které se dají redukovat na svou kostru, jsou k ničemu, jak připomínal Theodor Adorno, tak podobně lidské činy, jejichž výsledek je předem snadno vy kalkulovatelný, kde výdaje odpovídají ziskům, jsou v závažně chápaném životě bezcenné. Neobsahují tajemství, nejsou riskantní sázkou na vlastní přesvědčení. Člověk za ně neručí životem.

Vrátím-li se ještě k filozofu Adornovi, tak ten říkal, že síla myšlení k tomu, aby neplavalo s vlastním proudem, je síla rezistence, odporu vůči tomu, co je již myšleno. I tady platí paralela s lidskými činy: Chovat se tak, jako se chová většina, je snadné: velikost lidského činu je měřitelná jen v síle odporu k většině, a to je právě to, co svým činem 16. ledna 1969, kdy se upálil v Praze na Václavském náměstí, Jan Palach dokázal, inspirován činy buddhistických mnichů.

Učinil tak proto, jak velice přesvědčivě ukázala dokumentaristka Kristina Vlachová ve filmu Poselství Jana Palacha, který odvysílala loni ke čtyřicátému výročí Česká televize, protože v létě roku 1968 navštívil jako brigádník Sovětský svaz a tam pochopil, jaké nebezpečí nás očekává. Měli jsme být připojeni ještě těsněji k říši, v níž se lidé bojí myslet a kde se lidé nesmějí ptát proč. Zavedení těchto praktik na území Československa chtěl zabránit. V dopise, který napsal tehdejšímu studentskému vůdci Holečkovi 6. nebo 7. ledna 1969 navrhol, aby studenti žádali zrušení cenzury, odstoupení hlavních představitelů komunistické strany, kteří podporovali okupaci Československa, a navrhol, aby studenti obsadili rozhlas. Když viděl, že ani studentský vůdce Holeček se neodvážil jeho požadavky zveřejnit, zvolil zoufalý čin. Byla to netečnost lidí, kteří se s lehkostí přizpůsobovali vládnoucí nenormalitě, a jeho zbystřené vnímání skutečnosti spolu s potřebou svobody, jako nejvyšší hodnoty, co ho přivedlo k alarmujícímu řešení.

Kdybychom se ještě jednou vrátili k Adornovi, mohli bychom s ním říci, že myš-

lenky a skutečné činy, které jsou pravdivé, se ustavičně musí obrozovat ze zkušenosti věci, ač ta se určuje teprve v nich. A stejně to bylo i s činem Jana Palacha. Teprve zažitá zkušenost jeho činu se za dvacet let obrodila v jednání další generace při tzv. Palachově týdnu na začátku roku 1989, který se stal prvním zřetelným signálem blížícího se konce vládnoucí komunistické nenormality. Mohli bychom říci: Palachův čin dostal korunku, a tím byl stvrzen jeho nesmazatelný význam. A to je také to, co bychom si měli připomínat.

Je ostudné, že místo toho, abychom si Palachův čin důstojně připomněli, jsme se mohli v Lidových novinách dočíst 20. července v článku Rozhovor s umírajícím za honorář?, že byla podána autorskoprávní žaloba, která žádá, aby veškerý náklad desetihodinových CD s názvem Srpen 1968 vydaný Radioservisem k 40. výročí invaze, byl rozhodnutím soudu zničen. Podle žaloby se za autory prohlašují lékařka Zdenka Kmoníčková a tehdejší kameraman televize Vladimír Tůma, který údajně rozhovor zaznamenal. Rozhovor lékařky s umírajícím Janem Palachem, tak jak byl odvysílán třeba v dokumentu Kristiny Vlachové, ale spíše vyvolává dojem policejního výslechu s předem doručenými otázkami než pohovoru s psycholožky s umírajícím. Dr. Kmoníčková tento rozhovor prodala těsně po smrti Jana Palacha německému rozhlasu za 500 marek, což potvrzuje redaktor, který záznam odkoupil, a autorská práva má tudíž zřejmě i WDR. Pokud pan Tůma, který byl předseda KSČ hudební redakce České televize a dle registrů důvěrník StB s krycím názvem Vořech, nahrávku s velkou pravděpodobností učinil pro Bezpečnost, rovněž by mu práva neměla příslušet.

Oprávněnost žaloby by měl samozřejmě posoudit jedině soud, ale je dobře, že tito lidé, kteří se ještě dnes chtějí na smrti Jana Palacha přizívat a dokonce kupčí se svým selháním, z toho mají ostudu. Pro veřejnost je to dobrá zpráva, ať soud dopadne jakkoliv, neboť si alespoň odsudkem takových činů chráníme Palachův významný odkaz.

Karel Hvižďala

Vysíláno na ČRo 6, publikováno na www.rozhlas.cz/cro6

Synchron publikuje se svolením autora

V rámci už pravidelné rubriky Synchronu přinášíme tentokrát několik pohledů na film dua Jan Hřebejk – Petr Jarchovský *Nevinnost*

NEVINNOST

ČR 2011

Scénář: Petr Jarchovský

Režie: Jan Hřebejk

Hrají: Ondřej Vetchý, Zita Morávková, Aňa Geislerová, Hynek Čermák, Anna Linhartová a další **Vybíráme z recenzí filmu *Nevinnost* Petra Jarchovského a Jana Hřebejka, který měl premiéru 20. ledna 2011 a pro tvorbu těchto autorů znamená určitý přelom. Což ostatně zachycují i názory kritiků.**

Úryvky z textů tentokrát doplňujeme částí diskuse, která proběhla na stránkách Lidových novin 21. ledna tr. (Titulky Synchronu)

Žádná postava není sympatická

Hřebejk a Jarchovský si to ve svém novém filmu *Nevinnost* neudělali zrovna lehké. Zavedené tvůrčí duo režiséra a scenáristy se tu vrací k problematizování spravedlnosti, načatém v jejich předchozím společném snímku *Kawasakio růže*, který pojednával o donášení StB. Tentokrát stavějí na zápletku s obviněním lékaře z pohlavního zneužívání nezletilých.

To všechno jsou obrovské tematické „klády“. Asi proto, že v *Kawasakio růži* se s podobnými autoři vypořádali se ctí, tentokrát zřejmě měli (zejména Jarchovský) ambice ještě vyšší, sahající až k božsko-lidským dimenzím klasických řeckých tragédií. Dopadli ikarovsky.

Rehabilitační lékař Tomáš, který žije s rodinou v luxusní vile, je znenadání obviněn ze zneužití své čtrnáctileté pacientky. Detektivka nespočívá v tom, co se stalo, ale jak se k tomu staví Tomášovi blízcí: manželka Milada, švagrová Lída, někdejší sok v lásce či jeho nadřízený.

Poslední dva jsou aspoň v první části klíčoví: kriminalistovi Láďovi Tomáš kdysi přebíral ženu a Láďův šéf teď chce lékaře jít po krku. Slibné, dokonce thrillerové nastavení brzo uklouzne na tom, že všechny postavy jsou přitahované za vlasy, redukované na jeden rozměr. Proti typu zajímavě obsazená Aňa Geislerová je coby Tomášova švagrová, živící se jako nemocniční klaunka, až chorobně obětavá bytost. Její otec, lékař na penzi v podání Luďka Munzara, je přehnaně zatatý, Láďa zas příliš velký dobrák...

S tím souvisí, že žádná postava není dlouhodobě sympatická, všechny vzbuzují jen odpor nebo soucit, někdy obojí. Některé jsou – vinou krácení scénáře? – navíc pouhými karikaturami a svévolnostmi.

Hřebejk a herci se snaží ze všech sil, aby figurám vdechli život. Někde se jim to daří lépe, jindy hůř. Velký objev představuje neokázalý, minimalistický Hynek Čermák v roli Ládi. Zato Zita Morávková zápas s postavou Milady prohrává. Při takových replikách však není divu.

Vojtěch Rynda, Lidové noviny

Vyplatí se nepohrdat žánrovými filmy

Hřebejk s Jarchovským se pustili do psychologické detektivky. A skvěle! Takřka přesně rok po *Kawasakio růži* přichází tandem Hřebejk-Jarchovský s dalším filmem. Jejich odpověď na otázku, proč točí tak často, je vcelku lapidární a logická: kromě psaní scénářů a režirování filmů nedělají nic jiného, nemusi tedy drobit čas, energii ani kreativitu, navíc dělají nenákladné, komorní snímky, jejichž realizace si nežadá extrémní rozpočty, ani natáčecí podmínky. Nejlepší odpověď je ovšem sám jejich nový film, který je jednoduše velice dobrý. Dokonce jeden z nejlepších, který kdy udělali.

Není to žádná rychlokvaška, námět se v průběhu několika let vyvíjel a proměňoval, do poslední chvíle se hledal ideální tvar. Vyplatilo se. Vznikl film, jehož žánr je pro tuto tvůrčí dvojici naprostou novinkou, přesto nese jejich typický rukopis. Hrací prostor je opět vymezen mantinely jedné rodiny, tady jsou Hřebejk s Jarchovským doma, tento mikrosvět zkoumají už takřka dvacet a dokáží v něm rozehrát uvěřitelné příběhy velmi uvěřitelných lidí.

Režisér našel onu ideální ctihodnost respektovaného lékaře, sebevědomého muže a milované hlavy rodiny v Ondřeji Vetchém, zrodila se zajímavá, svým způsobem paradoxní ústřední postava, kolem níž se všechno točí, ona má však šanci zasáhnout do toku událostí jen málo. Vetchý tíhu téhle nepřiliš vděčné role unese. Jeho dynamickým protihráčem je Hynek Čermák, herec, který zatím neměl příliš štěstí na dobré filmové role, teď dostal skvělou příležitost v postavě ukřivděného, zahorklého, ale v jádru dobrého muže. Pak je tu žena mezi dvěma muži (Zita Morávková), jednoho miluje, druhý pohrdá, její sestra (Aňa Geislerová), pro níž je rodina svatá, a pro její klid by udělala cokoli, a také otec obou sester (po pětadvaceti letech se vrátil před filmovou kameru Luďek Munzar), patriarcha, jehož slovo má stále váhu. Na druhém břehu stojí Olinka (půvabná a talentovaná Anna Linhartová), svěhlavé dospívající děvče, které se rozhodlo, že tuhle rodinnou idylku rozbije. A nebo je to jinak? Možná. *Nevinnost* má tajemství, od začátku do konce, nese ho v sobě takřka každá z postav. Příběh směřuje k velmi překvapivé pointě, která jde ještě dál než bychom si troufli domyslet. Je to šokující a emotivně hutné finále.

Překvapivý je nejen konec. Sám fakt, že se tvůrčí pustili do žánrového filmu – byť s mnoha přesahy, je zajímavou a velmi pozitivní zkušeností, že i v tomto formátu jsou schopni „hrát to své“, přinést silné téma, oslovit a zasáhnout. Divák se samozřejmě nespokojí se zjištěním, že „vrahem je zahradník“, příběh generuje množství otázek, které se nás chtě nechtě dotýkají.

Velkým překvapením a objevem je i Hynek Čermák a jeho intenzivní výkon, s nímž se v českém filmu objevuje postava, která má hloubku i vnitřní konflikt.

A nejen herci pod Hřebejkovým vedením brousí svůj styl, i on je o kus dál, *Nevinnost* je filmovější, obrazově emotivnější – i díky kameře Martina Šáchy a hudbě Vladivoiny La Chii. A přitom je to „jen“ detektivka. Plyne z toho mimo jiné, že se vyplatí nepohrdat žánrovými filmy. Pokud se ovšem můžete opřít o scénář jako je ten Petra Jarchovského.

Darina Křivánková, Reflex

Pasti scénáře a absence humoru

Po léta mnozí kolegové záviděli Janu Hřebejkovi dvorního scenáristu Petra Jarchovského, zručného zástupce u nás nedostatkového řemesla. Ale i siamská dvojčata zpravidla dospějí k okamžiku, kdy je čeká radikální řez – a nejnovější společné dílo tandemem naznačuje, že by operace pomohla. Víc asi Hřebejkovi, jehož vnímavá režie tu scénář převyšuje.

Od doby, kdy opustili šabachovské retrolátky (s výjimkou komedie *U mě dobrý*), začali Hřebejk s Jarchovským novou kapitolu. Vesměs současné látky neodvozují od jedinečné postavy, nýbrž od trendů, případů, společenských jevů, módně řečeno od fenoménů. Až do nich dosazují své hrdiny, takže konstrukce z výsledku čiší. Sice tak „zevropštěli“ a „zfestivalověli“, ale uzavřeli se v kruhu a hlavně až nebezpečně zvažněli.

Nevinnost téhle metodě odpovídá. Není tak teozovitá jako *Kawasakio růže* a díky bohu se od politické morality přesouvá k detektivce, ale staví na témže principu. Opět zkoumá i relativizuje vinu či nevinu, varuje před povrchnými soudy a sleduje bohatou, vážnou a navenek harmonickou rodinu, jež během chvíle spadne na dno a zpod rozbité fasády ukáže netušené jizvy. Samozřejmě konstruktéři nezapomenou ani na trik dvojitého zvratu – a divák ví, že na něj nezapomenou, takže tajemství a překvapení, dva pilíře žánru, neúčinkují naplno.

Což by nevidilo tolik jako motivy, které účelově, nikoli účelně ilustrují různé páchaní dobra, počínaje postiženým dítětem policisty, jež hraje Hynek Čermák, a konče nemocniční klaunkou v podání Ani Geislerové. Naštěstí právě tihle dva filmy kralují herecky; ostatně od herců se Hřebejk dočkal tradičně oddané podpory, jako by mu chtěli pomoci v souboji se zrádnými literátskými pastmi scénáře. Některé režiséry zdárně minul, ale párkrát v nich uvázl – jako v hrdinčině neuměrně dlouhé zpovědi s melodramatickými výrazy. Což je daň za onen dvojitý zvat.

Nevinnost totiž tvoří vlastně dva žánrově odlišné filmy. Začíná detektivkou, v níž je Ondřej Vetchý coby uznávaný dětský lékař nařčen ze zneužití nedospělé pacientky. Jeho případ vyšetřuje Čermákův kriminalista, kterého obviněný kdysi zasáhl na nebolavějším místě.

A pak je tu „druhý film“, tak trochu rozervaná telenovela, vztahem dvou sester lehce připomínající britské Pokání – to je však lépe napsané, s osudovostí drtivě přirozenou, nikoli vnucenou. Ani v Nevinnosti nechybí typický znak „nové vlny“ tvůrčího dua, až čítankově okatý sociální kontrast. Zálibný popis žití nóbl rodinky se staví proti poldovu párku s rohlíkem; Lékařova kauza má protipól v šéfovi gangu se zuboženými dětskými prostitutkami, kterým film věnuje nejbrutálnější okamžik.

Sdělení je někdy banální, jindy účinné, ale vždy příliš zjevně chtěné. Občas do jazyka vklouzne přeřpatost jen pro efekt: když detektivova exmanželka sráží jeho sexuální sebevědomí nebo policisté dávají najevo svou profesní otrlost.

Nicméně rodinná krimi je pořád opravdovější i napínavější než minulá politická a herci tančí mezi nášlapnými minami některých knižních dialogů se spásnou samozřejmostí.

Zjednodušeně řečeno, Nevinnost přináší obsahem zdramatizovanou sociologii a výrazem televizní civilnost, z níž režie vykouzlí i hororový nádech. Slušela by cyklu Novy Soukromé pasti, ale v kině má omezené šance, tím spíš, že takřka rezignovala na humor.

Mirka Spáčilová, MF Dnes

Detektivka, kterou bolest ani poezie nezabijí

Ještě ne tak dávná historie českého filmu zná případy, kdy talentovaný tvůrce vyměnil kvalitní, leč méně navštěvované filmy za bezduchou zábavu s jediným cílem přitáhnout dav. Konečným důsledkem bývá ztráta respektu i diváků – pád Víta Olmera od Antonyho šance k Playgirls II či Jaroslava Soukupa od Drsné planiny k Jak ukrást Dagmaru. To Petr Jarchovský a Jan Hřebejk začali ceněnými i skvěle navštěvovanými retrokomediemi Šakalí léta a Pelíšky, a přesto v osvědčené šabloně nezůstali.

Zaslouží obdiv, že se nevrátili k prověřeným jistotám, ale vydali se cestou mnohem trnitější. Je na ní čím dál méně humoru a témata stále palčivější. Loňská Kawasakiho růže se s problematikou vyrovnávání s minulostí dostala na Berlinale, a dvojice se pustila do ještě bolestnější Nevinnosti – a natočila jeden z nejlepších filmů své dosavadní kariéry.

Příběh respektovaného dětského lékaře Tomáše, kterého nezletilá pacientka obviní z pohlavního zneužívání, rozkrývá podobné téma jako Kawasakiho růže. Zásah do klidu a stability vážené rodiny, kde se všichni snaží držet pohromadě a ani tváří v tvář pohromě neztratit rovnováhu.

Vlivem zprvu evidentně nesmyslného obvinění pak uvnitř celé rodiny vyplouvají na povrch křivdy a zklamání, jež už měly být zapomenuty: například vztah doyena rodu (na malém prostoru přesvědčivý návrat Ludka Munzara) a jeho dcery Lídy (Aňa Geislerová).

Zatímco v Kawasakiho růži se nejedna rozehraná linie vytratila bez pointy, tentokrát lze z tohoto hlediska vytknout snad jen motiv zdravotního klauna jako trochu zavádějící, protože má nakonec menší význam, než člověk (u ve filmu dosud neotevřeného tématu) očekává.

Divák postupuje zároveň s vyšetřovatelem. Časem totiž není nesmyslnost obvinění zdaleka tak zjevná jako na začátku. Ve chvíli, kdy je vyšetřování uzavřeno, se film náhle přehoupne zdánlivě jinak – z detektivky je psychologické drama a herecké žezlo přebírá Aňa Geislerová, jejíž do té doby tajemně nenápadná Tomášova švagrová Lída se stává hlavní postavou. Postavou výbornou, jen s trochu zbytečným množstvím slov: člověk totiž může mít chvíli i pocit, že mu Lída vypráví jiný film. Naštěstí pointa všechno propojí tak, že dokonce ponechá divákům ještě velký prostor k přemýšlení – třeba o tom, z jak nečekaných míst může přijít účet za naše činy.

Hřebejkova režie staví tradičně na přesném výběru herců, přičemž tentokrát se mu podařilo především sestavit tým, který je jako celek ještě silnější než jednotliví, jakkoliv výborní hráči. Ten tým pak vede s naprostou jistotou, rodinnou atmosférou klidu před bouří vytváří stejně působivě jako detektivní napětí v přesné souhře s kameramanem a s hudbou. Dostává tak Nevinnost na úroveň evropských filmů, jejichž tvůrce včetně herců často z nedostatku distribučních příležitostí „u nás v zahraničí“ ani neznáme, a přesto nepochybujeme o tom, že jsou to osobnosti.

Věra Mišková, Právo

Viník, nebo oběť? Hřebejk našel novou polohu, ze které mrazí

Jan Hřebejk a Petr Jarchovský natočili svůj dosud nejzávažnější film. Kriminální drama Nevinnost překvapí tíživou atmosférou i nečekanou pointou.

Režisér Jan Hřebejk se zjevně pustil na zcela nový terén. Po sérii navzájem si víceméně podobných komedií už loni překvapil vážnějším snímkem Kawasakiho růže, nahazujícím téma (ne)vyrovnání se s komunistickou minulostí. Svým nejnovějším filmem Nevinnost pak ze svého obvyklého žánrového rámce definitivně vybočil.

S dvorním scenáristou Petrem Jarchovským natočil syrový kriminální thriller, který překvapí nejen tíživým tématem sexuálního zneužívání nezletilých, ale také rafinovaně vystavěnou, působivě neurotickou atmosférou s nečekanou, šokující pointou.

Sugestivně vystavěnou zápletku Hřebejk rozehrává na podobném půdorysu jako předchozí Kawasakiho růže – naoko soudržnou, idylickou a váženou rodinu rozvrátí zpráva, na které se zpočátku nezdá být ani zbla pravdy.

Postupně se tu však odhalují letité křivdy, lži, nejistoty a bolesti, před nimiž údajně znásilnění působí už jen jako zástupný problém, nebo dokonce jako fatální, neodvratitelný důsledek: zdánlivě křivé obvinění pomatené pubescentní citelky se stane katalyzátorem traumat, která v ctihodném rodinném společenství zjevně bobtnala celá desetiletí.

Vetchého renomovaný fyzioterapeut Tomáš sice „vnímá nahotu docela jinak“, zároveň však manželství nemá ani zdaleka tak idylické, jak předstírá, a ve volném čase okatě flirtuje s kamarádkami své čtrnáctileté dcery.

Ve chvíli, kdy na něj v plné tíži dopadne tvrdé obvinění, čelí navíc i staré zradě na kamarádovi: případ vyšetřuje kriminalista, jemuž kdysi Tomáš přebíral ženu. A dosud vždy dobrácký vyšetřovatel pocítí palčivou touhu vybit si na nenáviděném sokovi své letité pokoření.

Hřebejkovi se podařilo Nevinnost obsadit herci, kteří hrají často zcela proti své obvyklé poloze: někdejší Hřebejkova femme fatale Anna Geislerová překvapuje v roli nenápadné rodinné myšky, submisivní bezdětné Lídy, které autoritativní doyen rodu (po čtvrtstoletí se na plátno vrací Luděk Munzar) nemůže zapomenout, že kdysi zběhla z medicíny a žije se jako nemocniční klaun.

Geislerová tu přítom se záměrně knípkavým polohlasem předvádí mistrovský herecký výkon, který výtečně dotváří celkovou temně pochmurnou, neurotickou atmosféru příběhu zdánlivě ctihodného klanu zatíženého řadou nevyřešených rodinných tajemství. Dusno je tu už od prvního záběru.

Ondřej Vetchý zase v nejednoznačné roli obviněného lékaře, který primariát záhy vymění za vazební celu, rozehrává celou paletu emocí, které lavírují mezi samolibou sebejistotou a hrůzou z definitivní ztráty existence.

Daří se mu to i díky tomu, že si Jarchovský hraje ve scénáři s hrdiny (i s divákem) jako pověstná kočka s myší – od počátku není jasné, zda si „dodědavna spíš taková dětská“ zrzka obvinění skutečně vymyslela, protože se do charismatického doktora zamilovala a jen se mstí za to, že ji odmítl, nebo prostě jen upřímně popisuje fakta. Není na jejich slovech přece jen něco pravdy? Kdo je tu nevinná oběť a kdo je prvním viníkem?

Hřebejk s Jarchovským rozehráli na malém prostoru mistrovsky pestrou a strhující kompozici spletených mezilidských vztahů, které po letech nezvratně musí vyvrcholit tragédií. Nemale ambice nového filmu, který je netypický nejen kriminálním žánrem, ale i pojetím se zcela vyčleňuje z režisérovy dosavadní filmografie, se zkrátka Hřebejkovi povedlo naplnit vrchovatě.

Škoda jen, že se tvůrci v samém závěru filmu nevyvarovali obvyklého „dovysvětlování“ pohnutek, příčin a důsledků.

Irena Zemanová, Hospodářské noviny

Víc filmů v jednom

Jít na nový snímek režiséra Jana Hřebejka a scenáristy Petra Jarchovského znamená jít na víc filmů v jednom. Nejenže napoprvé sledujete dva příběhy, které se ani tak neproplétají, jako spíš jeden vymaže druhý (tedy spíš druhý vymaže první, správně řečeno). Podstatně jiný film vidíte i napodruhé, když si chcete ověřit, jak zde všechno do sebe zapadá, či nezapadá.

Na začátku se zdá, že půjde o film, v něm se zjišťuje, zda lékař „pohlavně zneužíval“ svou nezletilou pacientku. Situace je zkomplikovaná tím, že vyšetřování vede bývalý manžel nynější manželky obviněného lékaře.

Dostáváme ze všech stran indicie, které svědčí o tom, že něco mezi panem doktorem a pokušitelskou lolitkou proběhlo. Někdy ve dvou třetinách děje přijde rozřešení záhady a začíná nový příběh skrytý dosavadně pod slupkou toho prvního.

Zpětně se pak můžeme ptát sebe a tvůrců, kdo je hlavní postavou. Doktor (který v půlce filmu téměř není a jen se o něm mluví, jaký je a co by udělal a neudělal)? Policista (který jako vystudovaný psycholog umí jednat s lidmi, ale sám v životě selhal)? Lolita (jejíž hlas provází prolog i závěr)? Bývalá manželka obou z nich (která různými lidem říká úplně jiná svědectví, tápe a přitom se snaží udržet si v hlavě iluzi řádu a štěstí)? Sestra manželky (která všem jen slouží jako prostředník, nebo terč)?

S jistotou můžeme říct, že hlavní postavou není pouze dědeček, senilní hlava rodiny, před nímž se ukrývá pravda, a přitom on sám je „nositelem“ jedné klíčové informace. A stejně tak jen jako katalyzátor vztahů ostatních slouží mentálně postižený syn, jehož si otec-policista smí půjčovat od rodiny, která ho jinak odkopla.

Vytváření vztahových propletenců a možnost dívat se na celý případ očima různých postav patří k dlouhodobému přístupu Hřebejka a Jarchového. Doposud to bylo ale vždy ve snaze vytvořit rozměrnější dobovou mozaiku a říct „takhle jsme se chovali“ za druhé světové války (Musíme si pomáhat), v šedesátém osmém (Pelíšky), za normalizace (Pupendo), krátce po převratu (U mě dobrý), nebo dnes (Horem pádem, Kráska v nesnázích, Medvídek, Nestyda).

V jakémkoli z těchto filmů byly důležité postavy, ale nejsilněji působila snaha o zveřejnění přesah – historický kolektivní portrét „české povahy“. Zvláštní místo ve filmografii obou tvůrců zaujímá předlošská Kawasakiho růže, v níž se propojují dvě časové roviny a na půdorysu dneška si postavy mezi sebou vyřkávají svou minulost. Nevinnost pak stojí definitivně mimo dosavadní směřování dlouholeté autorské dvojice a těžko říct, zda s ní začíná nová éra. Na tomto filmu je nejpřiznačnější, že i když se odehrává v současnosti a v Česku, mohl by kdokoli natočit jeho remake v jakékoli jiné zemi a zasadit ho časově do téměř libovolného desetiletí (nikoli už století).

Nevěřím na univerzální pravidla, jak napsat dobrý scénář. Věřím, že tvůrci mají právo udělat si film po svém, vyzkoušet si nezvyklou stavbu vyprávění a pracovat s pozorností diváků. Narazit už můžou jen zhruba na dvě věci.

Jednak existují hodně bystří diváci, kteří pointu odhadnou podstatně dříve, než jim to dovolí film (autor recenze k těmto divákům nepatří, protože se nechává raději navivně vtáhnout do děje). A také přese všechnu vstřícnost nakonec může vadit, že z Nevinnosti jde vycítit scénářistickou konstrukci.

Co se týče jazyka, projevuje se nejvíc v jednom ze závěrečných monologů, kdy se zdá, že postava mluví, jako by existovala jen na papíře, a ne v realu. A když si přehrajete v hlavě, co se všechno stalo a kdo je s kým jak propojen, čiší z toho hlavně snaha prezentovat uzavřené drama, které by v běžném životě bylo zřejmě daleko otevřenější a nedořešenější.

Důvod, proč má smysl Nevinnost obhajovat, doporučovat a pozorně sledovat, leží v tom, že je skvěle zrežirovaná, zahráná a nasnímaná. Hřebejkova schopnost obsadit herce do správné role a vymáchnout z nich maximum prakticky nemá v současném českém filmu konkurenci. I kdyby někomu snímek nesesedl jako celek, musí ocenit, jak přesvědčivě jsou rozehrané scény a situace.

Když má ale padnout rozhodnutí, zda je Nevinnost dobrý film, či nikoli, nezbyvá než se vrátit k metodě, jakou je napsaná. Nevinnost dosahuje maxima možného, pokud se jedná o psychologický realismus, který nevyhází ze skutečných událostí.

Hřebejk s Jarchové se zatím ani nikdy neodvážili jít dál tam, kudy nyní jde mnoho uměleckých filmařů dnešní doby, kteří odvrhávají i psychologický realismus a snaží se nám spíše naznačit, že lidskému chování nerozumíme natolik, abychom o něm mohli točit úhledně zabalené vševysvětlující filmy.

A domnívám se, že právě v tomto nevyřešeném paradoxu leží klíč, proč na mnoho diváků působí Nevinnost tak rozpačitě. Má už našlápnuto k jiné podobě kinematografie, která se v Česku moc nepěstuje, ale autoři nejsou tak důslední, aby se odpoutali od posledních jistot.

Kamil Fila, Aktuálně.cz

Balanc na hraně zákona i žánru

Laťka diváckého zaujetí pro film Nevinnost Jana Hřebejka je hned zpočátku nastavena docela vysoko; do záběru přiskotačí půvabný nemocniční klaun v podání Ani Geislerové, aby příjemně naladil svým vystoupením (nejen) dětské pacienty. Tím se představuje i jeden z významných motivů snímku: sociálně humanistická linka, zastoupená nejen zmíněnou klaunkou, ale i starostlivou péčí o postiženého chlapce, kontrastem mezi dobře situovanou rodinou v rozlehlé vile a neutěšeným prostředím, v němž se otec stará o nemocného syna, nebo krátkou, zato drsnou exkurzí do světa obchodníků s lidským masem. Nevinnost se ovšem zejména v první, delší polovině odvíjí především jako detektivní příběh o sympatickém a úspěšném doktorovi. Závažné podezření mění lidské vztahy, rozbíjí zdánlivě pohodovou rodinu, v níž tento otrěs obnažuje hrany a otvírá dávné nezhojené jizvy. Dalším paralelním motivem je neveselý životní příběh kriminalisty, jemuž doktor před lety odvedl ženu. Právě on má nyní vyšetřovat pedofilní kauzu a není divu, že musí postupovat zvlášť obezřetně.

Vedle kriminální dějové linie a vedlejších motivů je v centru pozornosti téma, které Hřebejk výtečně umí: rodina, její vazby a vztahy, obnažování skrytých propastí mezi jednotlivými členy. Vrcholy snímku tak tvoří příznačné a svým způsobem i přizračné scény „u stolu“. Platí to zejména o rozsáhlejší, kriminální kapitole filmu. V té druhé se totiž Nevinnost lomí, přesněji, proměňuje v žánrově poněkud jiný film – v psychologické drama, které je v podstatě míře vloženo na bedra hlavní hrdinky. Odehrává se většinou jako její vnitřní monolog; akce se vytrácí, zůstává vesměs jen slovo. Teprve v závěru opět dojde na akci, která završuje příběh a přináší poslání. To lze vyložit jako spravedlivě fungující boží mlýny, či jako varování, že na každého jednou dojde. To se už však napětí hodně vytratilo v dlouhém vyprávění protagonistky (bohužel ve chvíli, kdy se odhodlala k činu, divák správně tuší, jaké bude vyvrcholení), i v trochu únavném sledování dalších motivů. Autoři děj zbytečně zatížili. Možná ve snaze říct o svých hrdinech co nejvíc a vyslovit i morální apel, rozmělnili příběh, slibující napínavou zápletku i uspokojivé finále. Místo toho značně znejistili nejen vyznění filmu, ale vlastně i jeho etický náboj.

Hřebejkova režie je na tradičně dobré úrovni, viz (nejen) zmíněné rodinné scény, stejně jako výběr a vedení herců.

Agáta Pilátová, Týdeník Rozhlas

Diskurs o tom, co je pravda a co je vina

(Diskuse v Lidových novinách 29. 1. 2011. Účastníci: Jiří Peňás vedoucí kulturní rubriky LN, Alena Prokopová filmová kritička, Tomáš Baldýnský novinář, scenárista a producent a Vojtěch Rynda redaktor LN)

Jiří Peňás: Já jsem v téhle debatě za obhájce. Zajímalo mě po celou dobu v kině, „jak to dopadne“. S postavami jsem soucítal a v závěru dokonce prožíval pohnutí. Ano, byl jsem osloven především emocionálně, což si jako divák snad můžu dovolit.

Tomáš Baldýnský: Můj emocionální prožitek byla hlavně postupující frustrace z toho, že Petr Jarchovský ten příběh vypráví tak, jak ho vypráví, a postupující potěšení nad tím, jak ho Hřebejk režuruje. Ale že bych cítil nějaké sepětí s některou z postav, to bohužel ne. V první polovině není nikdo, kdo by dostal dost prostoru, v druhé už mi to bylo jedno. Ale zajímalo

mě, jak to bude dál, to skoro celou dobu, ten příběh je sám o sobě zajímavý dost. A býval by mohl být opravdu bergmanovsky veliký.

Vojtěch Rynda: Poctivě jsem se snažil nechat se Nevinností vtáhnout, ale pořád mě z diváckého zážitku něco vyrušovalo: insinuační afektovaná hudba, těžkopádné představování postav, jejich placatost, která herecké protagonisty nutila k přehrávání... V pokročilejších fázích filmu jsem už od něj a od jeho charakterů získal úplný odstup a jen si „odškrtával“ scénářistické neobratnosti, kvůli kterým se jednotlivé – většinou dobře provedené – složky snímku nespojovaly dohromady.

Alena Prokopová: Já jsem byla rozpolcená: podstatnou část vyprávění jsem se cítila vtážená do děje, a měla jsem tedy tendenci nevnímat logické zkratky ve vyprávění. Už jsem si to v duchu začala shrnovat tak, že jde o nejlépe zvládnutý film Hřebejka a Jarchového – a pak provedli autoři vypravěčský veletoč, který mne změnil spíš v odpůrce Nevinnosti.

Tomáš Baldýnský: Když už autoři natočí film s ambicí hrát si s divákem a v polovině mu říct „máme tady ještě pár věcí, které jsme ti tajili a teď ti je řekneme a ty změníš názor“, nemůžou čekat, že se jim to podaří utajit. Tohle není nějaká pointa na závěr, je to zají-

mavé rozhodnutí, které je na filmu nejpodstatnější. Mě vlastně nenaštvalo ani tak to, že je divák donucený drasticky změnit svůj úhel pohledu. Vadilo mi to celé hlavně po formální stránce: z objektivní třetí osoby se přejde do první, objeví se retrospektivy, které všechno obudně po lopatě ukazují...

Jasně, to nesnesitelně dlouhé vyprávění Ani Geislerové o tom, jak to vlastně bylo, to je hodně slabé místo. Ale ta první polovina je přece mnohem chabější – vypráví se tu příběh rodiny, na kterou dopadne obvinění otce z pedofilie, ale o té rodině se nic nedozvídáme, vůbec nevidíme, co se s nimi děje, členové rodiny zůstávají mimo záběr a vyjma jedné krátké scény se k problému vůbec nevyjadřují. První polovina nemá hrdinu a scénář se přímo vyhýbá tomu zajímavému, co se během takových událostí prostě muselo dít.

Jiří Peňás: Nevinnost bráním proto, že v ní nalézám pokus o film, který klade otázky. S dovolením, metafyzického rázu. Přitom nejde o nic abstraktního, naopak jsou to otázky velmi konkrétní, možná v něčem poněkud neobratně a připouštím až plakátově položené. Jsou to otázky po vině a trestu, po tom, do jaké míry je cit, jímž je tu „nemravná“ láska, postižitelný lidskou spravedlností, a do jaké míry spravedlnost – opět s dovolením – pouze Boží. To mi připadá zásadní, v českém kontextu výjimečné.

Tomáš Baldýnský: Mně to téma připadá skvělé. Jako antická tragédie, postavy a jejich rozložení jsou bezchybné, jak říkám – ten příběh, když si ho zkusíte odvyprávět, je velmi působivý. Bohužel kamera a s ní i oko diváka se až moc často nenachází ve správnou chvíli na správném místě.

Vojtěch Rynda: Všichni se asi shodneme na tom, o čem Nevinnost chtěla být; jde o to, jak klopnotnu

cestou k tomu (ne)dospívá. Ostatně doufám, že se nepletu, ale právě ta problematická závěrečná část do něj prý přibyla dost na poslední chvíli.

Vojtěch Rynda: Tvůrci Nevinnosti chtěli tragédii, ale vyšla jim konverzačka s kriminálním nádechem a přilepenou codou o božích mlýnech.

Alena Prokopová: Já zase chtěla, aby to skončilo už ve chvíli, kdy si postava Geislerové uvědomí, jak moc je jí doktorova pacientka podobná. A divák spolu s ní pochopí, co z toho – možná – vyplývá.

Vojtěch Rynda: Mně přišel jako ideální konec moment, kdy se Vetchý s Geislerovou setkají na tom Máchově jezeře: bez jediného slova navíc tam divák pochopí, o co celou dobu šlo, a otázka viny a trestu se tím dostatečně otevře a zproblematizuje. Všechno další už je zbytečně polopatické a násilné.

Jiří Peňás: Já jsem s tím koncem srozuměn. Kdyby to skončilo tichým setkáním na břehu Mácháče, bylo by to spíše romantické nebo melancholické – ach, život... Tenhle závěr je dobrý, neboť v divákovi vzbudí neklid.

Alena Prokopová: Zdá se, že v koncích, které by se líbily nám, je větší prostor pro publikum. Takhle musí jen pasivně přijmout všechna doslovná vysvětlení i celou konstrukci o božích mlýnech... Je to jistě úspěšnější, morálnější, ale méně svobodné pro diváka.

Tomáš Baldýnský: Ten film je ambiciózní pokus uká-

zat nejdřív povrch a pak to, co je pod ním, je to čapkovská noetika, je to metafilm, diskurz o tom, co je pravda a co je vina a jaký je vztah mezi vinou a trestem. Problém Nevinnosti je v tom, že by mohla být něčím mnohem víc, než je.

Jiří Peňás: Přesto bychom se třeba mohli shodnout na některých konstantách, které Hřebejkovy a Jarchovského filmy provázejí.

Vojtěch Rynda: Problém s Hřebejkovými a Jarchovského filmy spočíval vždycky v tom, že v nich postavy bývají redukovány na typy jako bujarý strýček nebo ušlechtilý emigrant. U komedií to nevádí, u snímků aspirujících na společenskou reflexi – jako byla třeba Kráska v nesnázích – ano. I postavy Nevinnosti jsou dost zkratkovitě načrtnuté, a přestože zažívají něco, co se může stát v téměř každé rodině, mám z nich pocit, že žijí víc ve filmovém než reálném světě. Myslím ale, že se autoři posouvají správným směrem, a držím jim v příklonu k vážnějším tématům palce.

Tomáš Baldýnský: Mně se dlouhodobě líbí, jak se Jarchovský s Hřebejkem snaží odpoutat od jistoty komedií a jak jako jediní čeští filmoví tvůrci dlouhodobě snaží o reflexi, hledají zajímavá témata a vyslovují se k nim. Taky mohli natočit film o růžovém medvídkovi v lese, že jo...

Kritický obzor připravila Agáta Pilátová

Luděk Munzar v jedné z rolí.

Z filmu Nevinnost.

STOVKA OTAKARA VÁVRY

Režisér Otakar Vávra slaví 28. února sté narozeniny. K narozeninám si znovu vydal knihu *Paměti aneb Moje filmové století*, v premiéře pak vychází další kniha, portrétní publikace kolektivu autorů (Miloš Fijekz, Jitka Němcová, Pavel Taussig, Jiří Menzel a Jan Jaroš) s názvem *Otakar Vávra – 100 let*. Česká televize se Vávrově osobnosti věnuje prakticky celý únor: odvysílala jeho psychologický film podle divadelní hry Ludvíka Aškenazyho *Noční host*, v neděli 13. února přišel na řadu *Komediant* z roku 1984, o týden později *Veronika* (1985), obě díla podle pře-

dloh Miloše V. Kratochvíla. Příběh lásky a cti z roku 1977 je na programu České televize 27. února odpoledne. Stejný večer je pak plně věnován Vávrovi: postupně budou k vidění dokument *Aleny Činčerové a Adély Sirotkové Stovku má člověk*

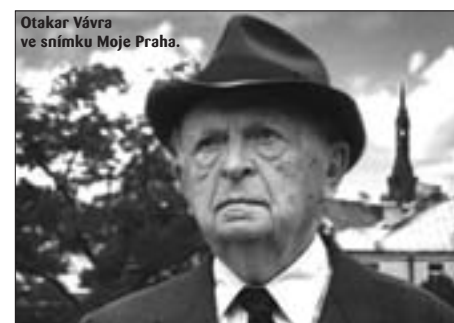
Z filmu Komediant.

jen jednou za život, *Moje Praha* – poslední režisérovo filmové dílo (vlastně předposlední, počítáme-li klip *Hlava kance* z roku 2006), slavné *Kladivo na čarodějnice*, dokument *Život Otakara Vávry* (režisérky Jitky Němcové) a portrét *Lídy Baarové* (režiséra Vávry), oba poslední jmenované snímky pocházejí z dílny FEBIA.

Připomeňme, že Otakar Vávra se

narodil v roce 1911 v Hradci Králové. Natočil kolem padesátky filmů od *Velblouda uchem jehly* a *Panensví* přes *Filosofskou historii*, *Turbínu*, *Krakatit*, *Němou barikádu*, *husitskou trilogii Jan Hus*, *Jan Žižka* a *Proti všem*, *Srpnovou neděli*, *Romanci pro křídlovku*, *Zlatou renetu*, *Kladivo na čarodějnice* a snímek *Evropa tančila valčík*

až po *Dny zrady*, *Sokolovo*, *Osvobození Prahy* či *Nástup*. Vedle toho po únoru 1948 funkcionářil (působil ve vedoucích strukturách na *Barrandově*, kde znemožnil natáčení či uvedení některých filmů například *Jiřího Krejčíka* a *Alfréda Radoka*

Otakar Vávra ve snímku Moje Praha.

Z filmu Veronika.

– o tom se dočteme třeba právě ve zmíněné knize *Otakar Vávra – 100 let*) a učil (založil a vedl *Katedru režie* na pražské FAMU; mimo jiné tu měl takové žáky, jako *Věru Chytilovou*, *Jiřího Menzela* či *Jana Schmidta*). *Manželka Jitka Němcová* byla též jeho studentkou. *top*

V Rusku se tleskalo nové české animaci

Festival animované tvorby AniFest představil během osmi projekcí v Moskvě, Nižním Novgorodu a sibiřském Krasnojarsku současnou českou autorskou animovanou tvorbu ruským divákům.

Zástupci festivalu a Českého centra se také setkali s nestorem ruské animace Jurijem Norštejnem.

Zástupci Mezinárodního festivalu animovaných filmů AniFest, jehož jubilejní desátý ročník se uskuteční od 26. dubna do 1. května 2011 v Teplicích, přijali pozvání Českého centra v Moskvě, aby zde v „Kině 35 mm“ představili současnou českou animaci.

Na programu tu byly dvě různé prezentace současné české animované tvorby – průřez uplynulými deseti lety české animace v rámci programu „Nová vlna české animace“ a přehled posledních dvou let v české animaci v rámci Ozvěn AniFestu. Dramaturgem Nové vlny české animace je teoretik animované tvorby profesor Jiří Kubíček, který je též dlouholetým spolupracovníkem AniFestu. V rámci tohoto více než hodinového programu viděli první ruští diváci filmy významných současných českých autorů krátkometrážní tvorby, například Martina Dudy, Michala Žabky, Galiny Miklíňové, Václava Švankmajera a dalších. Druhý program seznamuje diváky s autorskými animovanými snímky, které vznikly v České republice za poslední dva roky a zařazené jsou do něj jak filmy renomovaných autorů (například loutkový film Břetislava Pojara „Příběh historie“ nebo kreslený snímek Pavla Koutského „Bilancování“), tak i filmy autorů mladších (Kristina Dufková – „Usnula jsem“) a nových talentů české animace (Jaromír Plachý – „Nonovo Tango“, Alexandra Hetnerová – „Swimming Pool“).

Populární moskevské Kino 35 mm s kapacitou sálu 170 míst dokázalo všechny projekce české animace vyprodat. Vejde se do něj přitom na tisíc diváků! Publikum tvořili zejména mladí fandové animace. „Diváci tu reagovali velmi živě jak na filmy, tak i na doprovodné slovo zástupce Českého centra Jana Machonina a ředi-

tele AniFestu Jakuba Hory,“ uvedla členka delegace AniFestu Magdalena Šebestová. Pro zástupce AniFestu pak bylo obzvláštní ctí osobně se setkat s nestorem ruské animace Jurijem Norštejnem. „Jurij Borisovič nás přijal ve svém bytě, který je zároveň jeho studiem a dvě hodiny s ním strávené pro nás byly nezapomenutelným zážitkem“, říká ředitel AniFestu Jakub Hora. „Hovořili jsme nejen o jeho výpravné dvoudílné knize Snih na trávě, kterou do češtiny přeložil právě Jiří Kubíček, a kterou AniFest plánuje vydat, ale také o současné ruské animaci, o jeho vzpomínkách na AniFest (Norštejn byl porotcem AniFestu v roce 2004) a jeho veliké náklonnosti a přátelství ke svému českému „protějšku“ Břetislavu Bojarovi“ pokračuje Hora.

Téměř týdenní návštěva dvou zástupců AniFestu se neomezila jen na hlavní město, Hora s Šebestovou zavítali i do Nižného Novgorodu a sibiřského Krasnojarsku. Součástí prezentace bylo také promítání jedné z epizod kolekce „Karel Zeman: Plakáty a vzpomínky“, která připomíná život a dílo slavného českého režiséra.

„Během naší návštěvy v Ruské federaci, jejímž iniciátorem a organizátorem bylo České centrum v Moskvě, jsme se setkali také s tvůrci z kultovního moskevského studia Pilot a s novým velvyslancem České republiky v Ruské federaci Petrem Kolářem. Za možnost osobně představit ruskému divákovi českou animovanou tvorbu jsme velmi vděční a doufáme v další budoucí spolupráci se zástupci Českého centra v Moskvě, kteří pro nás připravili nejen velice profesionální a efektivní program, ale porozuměli jsme si i lidsky – zkrátka bylo nám tady moc dobře.“ Pochvaluje si Magda Šebestová. *Marie Heřmanová, AniFest*

Aktuality z Británie: Krácení financí v BBC (i jinde) Přípravy umělců na londýnskou olympiádu

ŠKRTY V KULTUŘE. Britská koaliční vláda, která je u moci od loňských květnových voleb, vehementně likviduje instituce vybudované během třináctiletého labouristického období. Zrušení Filmové rady (Film Council) bylo prvním znamením, jak radikální změny v řízení a financování kultury nastanou. Jedná se o téměř čtyřicetiprocentní škrt v rozpočtech, což je už citelné. A bude čím dál víc, varují politici všech stran.

Nový konzervativní ministr kultury (Secretary of State for Culture, Olympics, Media and Sport) Jeremy Hunt (44) obvinil Filmovou radu z plýtvání a šmahem ji zrušil. Ředitel Rady John Woodward pobíral 175 tisíc liber ročně (přes 5 mil Kč), tedy víc než britský ministerský předseda. Navíc podle Huntů podporoval výrobu filmů, jež by patrně mohly získat finance i v komerční sféře. Role Filmové rady přešla na British Film Institute, kde ostatně bývala, ale rozpočet na podporu domácí britské kinematografie se výrazně zmenšil.

ŠTĚDRÉ PLATY V BBC. Hunt chce rovněž dosáhnout, aby odměny vedoucích pracovníků BBC, kde jich více než stovka pobírá platy převyšující příjem předsedy vlády Davida Camerona, byly sníženy. Roční příjem generálního ředitele BBC Marka Thompsona činí více než 800 tisíc liber (přes 24 mil Kč). Tak vysoké platy bývaly v Británii zdůvodňovány tím, že nejlepší kandidáti nejsou levní, protože si mohou vybrat z mnoha nabídek, případně odejít do USA. Ale dnes, kdy se mediální scéna smršťuje a rozpočty snižují, je stále častěji slyšet proti tomuto tvrzení námitky i argumenty.

I ty nejlákavější funkce v britských médiích by mnozí stejně kvalifikovaní kandidáti – a to muži i ženy – byli připraveni vykonávat za zlomek Thompsonova platu. A tak není jednoduché obhajovat obrovské sumy, jež byrokrati v BBC inkasují. Zvláště, když Thompsonův příjem vzrostl na padesátinásobek nejnižšího příjmu v BBC. Přitom dvacetinásobný rozdíl mezi nejlépe a nejhůře placeným pracovníkem v organizaci je považován i milovníky tržního hospodářství za maximálně přijatelný.

Novému ministru kultury se dosud nepodařilo snížit odměny vedoucích pracovníků BBC, ale Hunt alespoň dosáhl toho, aby BBC bylo financováno z rozpočtu World Service, vysílání do zahraničí, které bylo až dosud hrazeno Ministerstvem zahraničí.

Lokální revoluci – jak to nazval konzervativní deník Daily Telegraph –, plánuje Hunt rovněž v komerční televizi. Chce, aby vznikla síť místních televizních stanic v desítkách britských měst, obdobně, jak je tomu ve Spojených státech. Mnozí odborníci pochybují, že se to Huntovi podaří, protože není jasné, kdo by městské televize financoval. Výnos z místních reklam by výrobní náklady nepokryl. Ale Hunt, který propaguje místní televizi již léta, se svého plánu nevzdává.

PŘÍPRAVY NA LONDÝNSKOU KULTURNÍ OLYMPIÁDU. Olympijské hry, které má nyní Hunt také na starosti, propuknou v Londýně příští rok. A desetimilionová metropole se na sportovní událost opravdu připravuje. Tyto hry nebudou jako ty první poválečné, které se v roce 1948 také odehrávaly v Londýně.

Tehdy byly potraviny na příděl a atleti byli ubytováni v kasárnách a provizoriích, z nichž byli vystěhováni vojenští zajatci.

Obě sportovní akce však spojuje skutečnost, že součástí 2012 Olympics bude také kulturní část, tak jako tomu bylo v roce 1948.

Malíř David Hockney, herci Cate Blanchet, David Jude, Mike Leigh a desítky dalších patří k umělcům, o jejichž účasti na londýnské kulturní olympiádě bylo definitivně rozhodnuto. Bude odstartována 21. června a potrvá do konce Paralympijských her – tj. do 9. září. Filmaři se olympiády zúčastní na několika frontách: Leigh točí sportovní příběh, jenž se odehrává ve východním Londýně, BBC a Channel 4 připravují filmové pořady, a v Tate gallery se více než 6 tisíc dětí účastní Filmového projektu. Galerijní web má již dnes 300 tisíc stránek s návrhy na animovaný film. A další soutěže běží. Vítězné snímky budou promítány během olympiády v kulturních stáncích i sportovních areálech. Ještě nebylo oznámeno. Kdo bude natáčet oficiální film o londýnské olympiádě.

Připomeňme, že stále je v živé paměti Olympia Leni Riefenstahlova – filmová kronika her, jež se odehrály v roce 1936 v Berlíně. Smutně proslula jako snímek, jenž se propůjčil k propagaci nacistické ideologie. Paradoxem ovšem je, že tento film je ze všech snímků o olympiádách pořád nejproslulejší, a udivuje diváky. Americký časopis Time ho zařadil mezi 100 nejlepších filmů, které kdy byly vyrobeny. „Obdivuhodný svou technickou a uměleckou dokonalostí... vynika-

jící sólová hra na vizuální vnímání," komentoval svůj výběr Time.

OPERA O ZÁTOPKOVI? Pro kulturní Olympiádu se prý dokonce chystá opera o Emilu Zátopkovi. Zatím příší „prý“, protože tiskové oddělení mi tuto zprávu ani nepotvrdilo, ani nevyvrátilo. Ještě se nic určitého neví, opera nebyla objednána. Je však pravda, že v roce 1948 tu byl vítězný Zátopek středem pozornosti. Dokazuje to mj. i spousta zpravodajských klipů v britských filmových archivech, BBC jinak v tom roce moc materiálů nearchivovala.

Angela Spindler-Brown, Londýn

Skupina školáků, jež se účastní projektu Tate Gallery – návrhu na film pro kulturní olympiádu.

Snímek z právě natáčeného filmu Mike Leigha na sportovní téma. Copyright Mike Leigh Thin Man Films Ltd

22. IGRIC 2011 – Přihlásit lze i české filmy slovenských tvůrců!

Igric je najstaršia filmová cena udeľovaná na Slovensku. V rokoch 1967 – 2010 bolo udelených 94 Igricov 76 najvýznamnejším slovenským filmárom a audiovizuálnym tvorcom za 73 filmov a diel s audiovizuálnou tematikou.

Vlani bolo prihlásených do súťaže rekordný počet diel – 70. Ceny Igric môžu byť udelené za individuálne výkony aj za diela realizované v zahraničí. Finančná odmena môže byť priznaná výlučne občanovi Slovenskej republiky alebo cudziemu štátnemu príslušníkovi s trvalým pobytom v SR, pokiaľ sa na neho vzťahujú 2% odvody z odmien (Zákon NR SR 13/1993 o umeleckých fondoch)

V roku 2011 budú výročné národné tvorivé ceny Slovenského filmového zväzu, Únie slovenských televíznych tvorcov a Literárneho fondu za audiovizuálnu tvorbu výrobného roku 2010 v kategóriách:

- hraná filmová tvorba pre kiná + televízna dramatická tvorba + filmová a televízna dokumentárna tvorba (okrem spravodajstva a publicistiky) + animovaná tvorba
- herecký výkon vo filmovom alebo televíznom diele

V každej z kategórií môže byť udelený Igric (2 000) a dve tvorivé prémie (700). Tvorivé prémie budú udelené aj v ďalších štyroch kategóriách: + študentská tvorba + ostatná televízna a seriálová tvorba + audiovizuálna teória a kritika + zostavenie DVD a CD-ROM.

Na webe www.igric.sk je na stiahnutie štatút, prihláška a postup práce pri

organizovaní podujatia. Keď o to požiadate (vraštia@slowanet.sk) budú Vám zaslané e-mailom.

Uzávierka prihlášok je 31. 3. 2011.

Ceny môžu byť udelené za individuálne výkony aj za diela realizované v zahraničí.

Vyhlasenie výsledkov súťaže bude 26. 5. 2011 v Bratislave

Prihlášky prijíma p. Štefan Vraštiak – po telefonickej dohode na mobilnom čísle 0910 995531, e-mail – vraštia@slowanet.sk – v SFÚ, Grösslingova 32. Prihlásené diela možno zanechať aj na Literárnom fonde u p.Barancovej – Grösslingova 55 a na vrátnici SFÚ – Grösslingova 32 na meno p.Vraštiak

Možno ich zaslať aj poštou na adresu – Štefan Vraštiak, Háľkova 34, 831 03 Bratislava.

Ku každej prihláške musí byť priložené dielo – film na DVD (pri seriáloch maximálne 3 diely), kniha, štúdia a p. a potvrdenie o zaplatení manipulačného poplatku (10 eur – neplatia študenti a členovia SFZ a ÚSTT, ktorí uhradili členské za rok 2011).

švr

Novinky 18. ročníku Dnů evropského filmu

Přehlídka současné evropské kinematografie 18. DNY EVROPSKÉHO FILMU se letos uskuteční v Praze od 14. do 21. dubna v kinech Světozor a Lucerna, poté se přesune do Brna, kde proběhne v kinosále Břetislava Bakaly od 22. do 28. dubna 2011.

Ozvěny Dnů evropského filmu se tento rok odehrají v těchto regionech a termínech:

Boskovice (26. – 29. 4.),

Jablonec nad Nisou (27. 4. – 1. 5.),

Olomouc (25. – 28. 4.),

Uherské Hradiště (26. – 28. 4.),

Veselí nad Moravou (27. – 30. 4.)

Podrobnosti k programu 18. ročníku akce a jejich novinkách prozrazuje dramaturg přehlídky Zdeněk Blaha:

„V letošním roce navážeme v rámci 18. Dnů evropského filmu na loňský ročník, kdy jsme představili některé základní sekce, které se objeví i letos. Diváci se tak mohou opět těšit na výběr evropských filmů z aktuálních oscarových nominací za nejlepší cizojazyčný film (sekce Národní liga),

sekci věnovanou aktuálnímu tématu Evropské komise – dobrovolnictví (sekce K věci) nebo nově i sekci věnovanou snímkům nominovaným na cenu Evropského parlamentu, LUX Prize. V letošním roce budeme věnovat pozornost i evropským snímkům, které pracují s tématem hudby, ať už jde o hrané nebo dokumentární filmy v sekci Film&Music.

18. Dny evropského filmu představí opět kolem 40 filmů z posledních dvou let a zastoupeno bude více než 25 evropských států, které se na přehlídce podílí. Nebudou chybět ani dopolední projekce pro školy.

Zahajovacím snímkem pražské části přehlídky bude film o milostném trojúhelníku 3/2010/ oceňovaného současného německého režiséra Toma

Tykwaera odehrávající se v současném Berlíně. Tykwer i ve svém posledním filmu řeší své oblíbené téma lásky, mezilidských vztahů, dotýká se nadčasových otázek života a smrti a nově se zabývá aktuálním problémem svobody jedince, jeho sexuální orientace a nezbytné tolerance. Tom Tykwer patří mezi přední evropské režiséry a jeho tvorba jen dokládá, že nestagnuje a stále se snaží hledat nové cesty, jak ukázal už dříve ve svém filmu Lola běžící o život, kterým se proslavil, nebo nedávný ambiciózní historický velkořím Parfém – příběh vraha. Svým zatím posledním filmem 3 se Tykwer vrací opět do Evropy a částečně i ke svým dřívějším dramům, přesto se jedná netradičně o komedii. Šlo tedy o jasnou volbu,“ prozradil Zdeněk Blaha.

Alice Aronová, DEF

Zemřel Pavel Vondruška

Ve věku 85 let zemřel 5. února v motolské nemocnici v Praze muzikant a herec, dlouholetý člen Divadla Jára Cimrmana Pavel Vondruška. Hospitalizován byl loni o Vánocích, poté co jako průvodce zahraničních turistů po budově Stavovského divadla spadl nešťastnou náhodou do orchestřiště. Vedle divadla a hudby se věnoval i filmu, vytvořil řadu většinou menších, vždy však originálně pojatých a osvěžujících rolí.

red

Spot Jednoho světa získal prestižní cenu Zlatá pecka a představil znělku pro letošek

Festival dokumentárních filmů o lidských právech Jeden svět získal už podruhé v řadě prestižní ocenění Asociace českých reklamních agentur a marketingové komunikace Zlatá Pecka za svůj televizní spot. Loňská znělka s motivem „Jak získáš své diváky ty?!“ v hlavní roli se zpěvačkou Tonyou Graves a hercem Jakubem Prachařem se prosadila mezi pěti desítkami nominovaných konkurentů. Stejnou cenu si Jeden svět odnesl i o rok dříve za spot k festivalovému ročníku 2009, ve kterém si Václav Havel „zahrál“ porodního bratra. „Ocenění si vážíme a doufáme, že budeme v započaté tradici sbírání Zlatých pecek pokračovat,“ komentoval

trofej výkonný ředitel festivalu Jeden svět Marek Vozka, který cenu převzal společně s agenturou Comtech Group během slavnostního ceremoniálu v pražském Klubu Lávká. Vítězná festivalová znělka vznikla loni v únoru v dílně produkční společnosti Punk Film pod taktovkou režiséra Tomáše Řehořka. Kreativní soutěž o Zlatou pecku už šestnáct let soustřeďuje, hodnotí a oceňuje nejlepší tvůrčí práce v oblasti reklamy a marketingové komunikace. Letošní porotu tvořili významní zástupci médií a umělců. Nechyběli mezi nimi režisér a producent David Ondříček, renomovaný kameraman Jan Malíř či hudební skladatel Ondřej Sou-

kup. Čestným předsedou byl Michael Meier, prezident jedné z největších evropských nezávislých marketingově-komunikačních sítí E3 Network.

Ústředním mottem letošního ročníku festivalu Jeden svět, který proběhne v Praze od 8. do 17. března je výzva „Vaše energie je potřeba jinde!“ Ve znělce z dílny známých dokumentaristů Ondřeje Provozníka a Martina Duška si zahrála Kristýna Liška Boková. Spot je čerstvě ke zhlédnutí na webu Jednoho světa na adrese: <http://www.jedensvet.cz/2011/novinky/524-podivejte-se-na-letosni-festivalovy-spot.htm>.

Filip Šebek, tiskový mluvčí MFF Jeden svět

Olga Špátová získala cenu za Oko nad Prahou

Film o architektovi Janu Kaplickém a jeho projektu pražské Národní knihovny nazvaný Oko nad Prahou vyhrál v sekci dokumentárních snímků na 26. Varšavském mezinárodním filmovém festivalu. Porotci dokument režisérky Olgy Špátové ocenili za to, že „zachytila emocionální stav člověka, který předběhl svoji dobu“. V Oku nad Prahou podle nich empatickým způsobem představila život umělce jako cestu k jeho poslednímu dílu.

České zastoupení na Berlinale

61. ročník Mezinárodního filmového festivalu v Berlíně (10. – 20. 2. 2011) vybral tři české filmy do oficiálního programu. Na souběžně se odehrávajícím Evropském filmovém trhu (EFM) budou promítnuty čtyři české filmy a jedna ukázka.

41. ročník Mezinárodní fóra mladého filmu vybral do programu celkem devět filmů. Česko budou reprezentovat tři: dva hrané debuty *Dům* (režisérka Zuzana Liové) a *80 dopisů* (režiséra Václav Kudrnky) a dokumentární film *Nesvatbov* (režisérka Erika Hníková).

„Jsem velice rád, že se objeví v letošním Fóru hned tři české filmy. Tenhle

výběr představí zajímavou pestrost a potvrzuje, že mladá generace českých filmařů umí vyprávět napínavé příběhy“, dodává ředitel sekce Forum Christoph Terhechte.

Na letošním trhu EFM, který je důležitou součástí festivalu, se objeví celkem čtyři české filmy: Janákův snímek *Ať žijí rytíři* (zastupuje: NonStop Sales AB, SE), *Kuky se vrací* režiséra Jana Svěráka (zastupuje: Fandango Portobella sales, GB), *Mašínovy 3 sezony v pekle* (zastupuje: The Yellow Affair, SE/FI), *Pouta Radima Špačka* (zastupuje: Bionaut, CZ) a ukázka filmu Václava Havla *Odcházení* (zastupuje: Simply Cinema, CZ).

Jana Černík, ČFC

Vítězové Sundance

V lednu proběhl v americkém Park City další ročník prestižního festivalu nezávislého filmu Sundance, u jehož zrodu stál Robert Redford. Vítězství v kategorii hraných filmů si připsalo drama *Like Crazy*. Zdánlivě jednoduchý příběh o lásce mezi Američanem a Britkou porotu doslova uchvátil a zajistil speciální uznání i herečce Felicity Jonesové. Mezi dokumenty pak byl oceněn film o eutanazii *How to Die In Oregon* (Jak zemřít v Oregonu).

red

Projednávání novely zákona o České televizi bylo odloženo

Poslanci na své 13. schůzi rozhodli o odkladu projednávání novely zákona o České televizi, podle níž mělo dojít k zachování reklamy na České televizi i po skončení procesu tzv. digitalizace. Podle představitelů TV Nova by se tak stalo v rozporu s předchozím rozhodnutím zákonodárce z roku 2007. Nynější rozhodnutí Poslanecké sněmovny TV Nova podle svého generálního ředitele Andruška vítá.

TV Nova

Hraje Ladá Kerndl sám sebe?

Do českých kin vstoupil částečně biografický *Ostrov svaté Heleny* režiséra Vlastimila Šimůnka. Líčí příběh zpěváka, který se po letech strávených na zaoceánských lodích vrací domů, kde mu ovšem pšenka nekvete: manželka od něj odchází a dcera se nechce vrátit z Rumunska. Příběh je částečně inspirován osudy jazzmana Ladi Kerndla a jednu z nikoliv nevýznamných rolí tu hraje i Pavel Bobek.

red

Dokumenty na internetu

Deset filmů zdarma v rámci online filmové přehlídky Valentýn jinak aneb (H)různé podoby lásky si mohou zájemci pustit na filmovém portálu Docalliancefilms.cz, a to od 14. do 20. února. Půjde o domácí i zahraniční dokumentární snímky o lásce. Tento portál už v minulosti poskytl uživatelům internetu zdarma například snímky Občan Havel a René. red

Dva pohledy – jeden dvojfilm

Film o japonském kapitánovi ze druhé světové války, který se svými vojáky čelí drtivé převaze Američanů po skončení Bitvy o Saipan v západním Tichomoří, vypadá na první pohled jako typické vyprávění o odvaze a krveprolití s nádherným koncem. Jenže, film Oba: The Last Samurai, který jde v pátek v Japonsku do kin, má do obyčejného válečného filmu daleko, napsala agentura Reuters.

Natočily ho totiž dva oddělené filmové štáby herců a režisérů, ruku v ruce jeden japonský a jeden americký. Stejným způsobem vznikl v roce 1970 snímek Tora! Tora! Tora!. Navíc oba týmy jen zřídka diskutovaly o tom, jak jeden či druhý film tvoří, a když je skládaly dohromady, ukázalo se, že japonský styl se výrazně liší od amerického. ČTK

Zakladatel a ředitel Febiofestu Fero Feniš.

Febiofest poosmnácté

Islandský režisér Fridrik Thór Fridriksson a legendární americký kameraman Edward Lachman jsou mezi prvními ohlášenými hosty, kteří se zúčastní Mezinárodního filmového festivalu Praha – Febiofest. Jeho 18. ročník se uskuteční od 24. března do 1. dubna v multikině Cinestar Anděl v Praze. Poté se přesune do dalších měst Česka a na Slovensko. red

Tantra podle Tučka

Snímek Tantra režiséra Benjaminu Tučka, který přibližuje současné Čechy hledající řešení problémů v osobním a partnerském životě prostřednictvím starého orientálního systému na ovládnutí lidského vědomí, přijde do kin 10. března. Postará se o to distribuční společnost Aerofilms. red

KNIHA VĚNUJÍCÍ SE OTCE BEDNÁŘOVÉ: TAKOVÝCH BY MĚLO BÝT VÍC

... ale popravdě a smutně si nejsem jist, kolik lidí by si je kupovalo. Přitom připomínání osobností, které se nebály postavit zlu a násilí, byly pronásledovány, trpěly, a přitom jim nikdy nešlo o vlastní dobro, je záslužné a nikdy ho není dost. Díky proto Jarmile Cysařové za knihu *Já prostě nemůžu žít jinak* – česká publicistka *Otka Bednářová*. Záslužná, přitom čtivá, napínavá a s úctou napsaná publikace vychází v nakladatelství Radioservis (a její zpracování podpořila Nadace Český literární fond).

Osudy téhle ženy, tedy Otky Bednářové, by vydaly na několik filmů. Ty snímky by mohly být kombinací pohádky, hororu, vězeňského dramatu, love story, tragédie i komedie; takový byl i život neobyčejné publicistky, rozhlasačky i televizáčky, bojovnice za lidská práva, jedné z duší Výboru dobré vůle Olgy Havlové, maminky, babičky, kamarádky, partnerky, opory mnohých... Kniha Jarmily Cysařové ho dobře popisuje.

Není to prvoplánová oslavná óda, už proto, že se nevyhýbá ani událostem, na které paní Bednářová nebyla a dodnes není hrdá. Otevřeně líčí její poválečné poblouznění komunistickou ideologií a zápalem svých mladých kolegů. Paní Otky s tím žije po celý svůj život a ač nikdy nikomu neublížila ani ze svého členství v KSČ nikdy neprofitovala, mluví o svých tehdejších postojích s despektem. „Byla to zrada mých předků, všeho, k čemu mě vychovávali moji rodiče,“ čteme v knize. Z tohoto důvodu také paní Otky v roce 1997 odmítla vysoké státní vyznamenání. Z prezidentské kanceláře jí bylo sděleno, že by to byla velká komplikace, tak si je alespoň osobně nepřevzala, Václav Havel předal Řád T. G. Masaryka III. třídy jejímu synovi Jiřímu.

Kniha pak končí otázkou: Po všech nesnadných ži-

votních peripetiích, které jste prožila až po hranici života ve vězení, vytěšnila jste výčitky kvůli svému mladickému poblouznění? Odpověď: „Zapomenout nemůžu a ani nechci. Věřím, že i můj životní příběh měl smysl. Že Ten, kterého jsem v nerozvázném mládí opustila, mne nikdy neopustil. Že mne přivedl k pokoře a k osvobozujícímu pokání na cestu zpátky. A za to nikdy nepřestanu děkovat.“

Jak vidno, onu nerozváznou životní etapu kniha nikterak nebagatelizuje ani neschovává za ostatními činy. Otevřenost je jedním z kladů publikace, která stojí na výpovědích paní Otky. Podíl Jarmily Cysařové je ovšem nesporný, jde jednak o literární styl, jednak o členění knihy a kombinaci vyprávění s dokumenty. Ač sama Cysařová říká, že publikaci vytvořila Otky Bednářová, poděkujeme znovu i paní Jarmile Cysařové. Staví se do role „pouhé“ kronikářky, ale co by bylo, nebýt Dalimila, Kosmase, Václava Hájka z Libočan a dalších kronikářů, ať už se ve skutečnosti jmenovali jakkoliv? Ještě větší tma o našich dějinách. A to si nemůžeme dovolit.

Kniha *Já prostě nemohu žít jinak* – česká publicistka *Otka Bednářová* s citem kombinuje soukromí a profesi své protagonistky. Seznamuje s kořeny, ze kterých Otky Bednářová vzešla, se situacemi, ze kterých pramenilo její konání, s okolnostmi, které formovaly její vědomí. Hojně přitom využívá jak historických dokumentů (například z bezpečnostních archivů, archivů televize i rozhlasu či Národního archivu), tak i soukromého „muzea“ paní Otky a její rodiny, korespondence, fotografií. Jarmila Cysařová přečetla rovněž množství novinových a časopiseckých článků, shlédla řadu televizních pořadů a poslechla si spoustu pořadů rozhlasových. Věděla přitom, o čem píše, sama je vy-

nikající mediální odbornice, patří k předním televizním teoretikům naší země, má za sebou bohatou publikační činnost.

S pochopením a čtenářsky přitažlivě tak popisuje rozhlasovou i televizní práci, a také situaci v tehdejších médiích. Vyprávění skvěle prokládá citáty z dobového tisku, autentickými dokumenty, přepisy výslechů, soudních jednání, úředních rozhodnutí. A, jak už bylo řečeno, s citem vypráví příběh rodiny své hrdinky. Některé historky vyprávěné Otkou Bednářovou jsou přitom skutečně kouzelné (například o nezištné pomoci „neznámé“ zdravotní sestry, která zachránila paní Otky před vězením, popisy návštěv a posezení

s přáteli, záznamy chování policajtů – ať už tajných či veřejných), jiné pak smutné (pronásledování a šikana jejích synů, vyprávění o věznění, o dceři Aleše Lederera, o loučení, o úmrtích přátel), další melancholické (loučení s Jaroslavem Seifertem). A do toho citace z policejních, soudních nebo třeba televizních protokolů. Člověku zůstává rozum stát, co se všechno se mohlo dít.

Kniha *Já prostě nemohu žít jinak* – česká publicistka

Otka Bednářová je přínosná hned v několika ohledech. Mapuje skutečně pozoruhodný život pozoruhodné osobnosti; ukazuje, jak se dá bojovat proti nespravedlnostem a jak pomáhat potřebným; seznamuje s poměry a lidmi v Československém rozhlase a v Československé televizi v 50. a 60. letech minulého století, dává nahlédnout do zákulisí českého disentu, k lidem, o kterých se, bohužel, mluví stále více s despektem

a nepochopením a vlastně se o nich nic moc neví. „Každý může udělat něco pro druhé, stačí malíčkost, důležité je začít u sebe a nečekat,“ řekl nedávno, při své návštěvě Prahy, stodvouletý Sir Nicholas Winton, zachránce stovek židovských dětí. Kniha Jarmily Cysařové *Já prostě nemohu žít jinak* – česká publicistka

Otka Bednářová nám v tom může být vodítkem.

Tomáš Pilát

Jarmila Cysařová: *Já prostě nemohu žít jinak* – česká publicistka Otka Bednářová, vydal Radioservis ve spolupráci s Českým rozhlasem v roce 2010, vydání první, náklad neuveden

Světlo světa spatřil komplet dvou “máchovských” DVD s filmy ze zlatého fondu české kinematografie.

Vedle bohatého bonusového materiálu obsahuje komplet dva snímky: *Karel Hynek Mácha* režiséra Karla Antona z roku 1937 a němý film *Cikáni* z roku 1927, kterého se režijně ujala Zdena Smolová alias Zet Molas.

Získat kompletní *Cikány* pro DVD nebylo jednoduché. Podle Blaženy Urgošíkové z Národního filmového archivu snímek ve sbírkách této instituce je, jde ale o zkrácenou verzi. „Vycházela ze snah období po 2. světové válce přiblížit se světové kinematografii. Film tak byl zkrácen asi o šest set metrů. Archiv pak koupil další kopii filmu, ta byla téměř kompletní, ale některé scény tu přece jenom chyběly. Část filmu byla zato bohatě barevně vyrážována, je to úvodní sekvence snímku odehrávající se v Benátkách. Zajímavé je ale sledovat i tehdejší Kokořínsko, kde se odehrává zbytek příběhu,“ pochvaluje si Urgošíková.

Na DVD je film zcela kompletní, v původní délce. Národní filmový archiv měl totiž k dispozici ještě původní vysoce hořlavý nitrátový negativ. „Vlastně to jsou

zbytky po té zkrácené části,“ doplňuje filmová historička. Výroba filmu pro DVD byla podle ní složitá, „vznikla asi ze sedmi set kousků filmů,“ upřesňuje. Jednu z rolí ve druhém na DVD uvedeném filmu, tedy *Karel Hynek Mácha* z roku 1937, ztvárnila (tehdy mladičká, dnes jednadevadesátiletá) Eva Gérová. Natáčení má dodnes v živé paměti: „Režisérka Smolová byla velice noblesní dáma. Celé filmování bylo velmi příjemné, všichni byli skvělí – včetně představitelky Lori Karly Oličové. Ona se k té roli dostala, myslím si, přes paní Benešovou, manželku tehdejšího prezidenta. Karla byla dcerou její nejlepší přítelkyně. Paní Benešová neměla děti, Karlíčku milovala a zřejmě se za ni přimluvila,“ vzpomíná Eva Gérová s tím, že pokud si pamatuje, nebyli *Cikáni* v kinech příliš komerčně úspěšní. „Lidé chtěli něco jiného,“ zdůvodňuje to lakonicky.

DVD se snímky *Karel Hynek Mácha* a *Cikáni* obsahují i bohatý doprovodný materiál včetně rozhovorů s tvůrci, nejrůznějších dokumentů a slova filmového historika Pavla Taussiga.

top

Na DVD vyšlo i Oko nad Prahou

Na DVD vychází i zajímavý dokument Olgy Špátové *Oko nad Prahou* sledující marný boj Jana Kaplického o stavbu Národní knihovny na Letné. Vydání filmu je obohaceno o řadu bonusů, vesměs unikátních materiálů. Předpokládám, že někteří politici si toto DVD rozhodně nekoupí. My se mu budeme věnovat v některém z příštích Synchronů.

top

Události totality, svobody a demokracie 1989–1990 Nová publikace Miroslava Sígl

Kniha Miroslava Sígl, jejíž název cituji v titulku, je pokračováním předešlého úspěšného díla autora *Události pravdy zrady nadějí 1967–1971*. Tato publikace byla oceněna Českým uznáním Egonu Ervina Kische v soutěži literatury faktu za rok 2009.

Miroslav Sígl (*1926) byl po roce 1945 redaktorem Mladé fronty, po nucením odchodu z profese pracoval od počátku padesátých let v letecké továrně; v počátcích politického „tání“ se v roce 1957 stal spoluzakladatelem *Hospodářských novin* a v letech 1965–1968 výrazným dramaturgem *Televizních novin* Československé televize. Pod jeho vedením vznikly přílohy TN – desetiminutovky *Ekonomický reflektor*, *Zemědělský zápisník*, *Z našich krajů*, ale především populární, ostře sledovaný nedělní komentář známých progresivních osobností *Tváří v tvář*. Po okupaci republiky „spřátel-

nými“ vojsky v srpnu 1968 se účastnil rozhlasového vysílání z mimořádného XIV. sjezdu KSČ. V dvacetiletém období „normalizace“ byl existenčně postižen, vysílala ho i StB.

Události 1989–1990 jsou již devátou publikací kultivovaného novináře a autora literatury faktu, která vyšla po roce 1989. Podobně jako v předešlé knižce o období 1967–1971 autor nehodnotí vývoj dle vlastního výběru událostí, nekomentuje je. Na základě osobního archivu, budovaného dlouhá desetiletí – obsahuje tištěné tituly, monitoring vysílání našeho i zahraničního rozhlasu, televize, bohatství obrazových i dalších materiálů a archivních pramenů – předkládá týden po týdnu i den po dni fakta našeho společenského vývoje. Nesoustřeďuje se pouze na metropoli, záslužně zaznamenává vývoj i v dalších městech a obcích. *Události* dokládá dobovými

prameny, novinovými texty, dokumenty, verši i texty písní, záznamy z našeho i zahraničního rozhlasového vysílání... V bohaté fotodokumentaci nechybí například výrazní aktéři z obou stran politického spektra, osobnosti naší kultury a žurnalistiky, mluvčí *Charty 77*, titulní strany publikací, přehled českých novinářů, kteří působili v zahraničí...

Objektivní řazení událostí skládá napínavý příběh zániku totalitního režimu a nástupu demokracie v naší vlasti. Pro občany generace, nazývané „Husákovými dětmi“, a pro mládež narozenou ve svobodné zemi přináší publikace řadu zajímavých faktů a může podnítit zájem o naše novodobé dějiny. A pro rozhlasové a televizní dokumentaristy, kteří se zabývají jednotlivými kauzami, je zdrojem informací nejen o událostech, ale zejména o souvislostech jednotlivých kauz.

Síglou knížku o 496 stranách se 460 ilustracemi vydalo v pečlivé, přehledné úpravě třebečské vydavatelství Akcent. Jediné, co v ní postrádám, je jmenný rejstřík. Což

skromně podotýkám u vědomí, že vzhledem k šíři záběru knihy by rozsah takového rejstříku zřejmě tvořil objemnou brožuru. Především však publikaci přejí velký

zájem čtenářů a autorovi hodně zdraví a energie pro podobně zpracovávané události dalších dvou desetiletí našeho opět svobodného života. *Jarmila Cysařová*

Nové album Hany Hegerové se vrací se dvěma filmy

Na sklonku minulého roku vyšlo nové, dlouho očekávané album Hany Hegerové *Mlýnské kolo v srdci mém*. Ihned mělo obrovský úspěch.

Koncem února vydává Supraphon album znovu, tentokrát doplněné dvěma filmy. Na bonusovém DVD vycházejí snímky *Kde lampy bloudí* režiséra Jakuba Koháka a *Mlýnské kolo* Hany Hegerové režiséra Tomáše Hodana. *Kde lampy bloudí* je poetický film zachycující Hanu Hegerovou v podzemí, kde potkává žijící i nežijící kolegy, *Mlýnské kolo* Hany Hegerové je dokumentem o vzniku alba. K oběma zajímavým snímkům se vrátíme v příštím čísle *Synchronu*

top

Televizní pamětník píše o roce 1968

Zatímco moje působení televizního redaktora po celý týden v srpnu 1968 bylo ve Svobodném vysílání Jsme s vámi, buďte s námi! v podniku Tesla Hloubětín, můj kolega Jiří Svejkovský se pokoušel z improvizovaného televizního studia ve Výzkumném ústavu sdělovací techniky A. S. Popova v Praze-Braníku pokračovat v televizním vysílání.

Z původních pracovišť nás pod samopaly vyhnali sovětsí okupanti, ob-
sadili televizní vysílač Cukrák za Prahou a my, kteří jsme boj proti nim ne-
chtěli vzdát, jsme hledali náhradní řešení. K těm pamětníkům z Čs. televize
patřili mj. také Vladimír Tosek, zahraniční komentátor Televizních novin, dále publi-
cista Vladimír Škutina, hlasatelka Kamila Moučková, z redakce mých tvůrčích štábů
Televizních novin ještě Jiří Hradecký, Tomislav Neklan, Petr Krul, Libuše Hájková, Ol-
dřich Čičatka, o dva dny později také další hlasatel Richard Honzovič, dále kameraman
Jaroslav Holeček, kolegové a kolegyně z jiných televizních redakcí Jiří Kantůrek, Olga
Čuřířková, Vladimír Branislav či Heda Čechová, kteří se rozprchlí na různá místa (mj.
také do vězňového domu v Praze-Petřinách) a s pomocí několika televizních a provoz-
ních techniků pod vedením Františka Svejkovského, Václava Koláře, Lubomíra Drtiny
a Ladislava Kejhy, se pokoušeli televizně vysílat. V Brně se to podařilo Lubomíru Po-
pelkovi a Ludmile Sýkorové, také v Liberci (odkud vysílal Václav Havel s Janem Třískou)
a dalších místech fungovala televizní studia
byť s malým okruhem svého dosahu.

Přestože vyšlo již několik autentických svědectví v knihách (například *Na
vlně 490 metrů, Události pravdy, zrady a nadějí, Jaro na krku, Naděje umírá
poslední, Sedm pražských dnů, Naděje a zklamání, Rok 1968 – v Brně ne-
byli lvi* atd.), vydalo nakladatelství Epoque knížku *Čas marných nadějí*
(*Roky 1968 a 1969 ve zpravodajství Čs. televize*), jejímž autorem je právě
zmíněný Jiří Svejkovský, bývalý vnitropolitický komentátor Televizních
novin. Na 152 stranách se rozepisuje o málo známých faktech a nezve-
řejněných informacích, aby připomněl zejména činnost televizních tech-
niků, vynesl po mnoha letech na světlo Boží také své písemné záznamy,
fotografie a dopisovou dokumentaci tehdejších televizních diváků.

Své vyprávění dovádí až do roku 1969, kdy po násilné okupaci naděje lidí
na svobodu a demokracii byly nejen vinou okupantů, ale i domácích ko-
laborantů postupně zmařeny. Připomíná názory diváků, konzervativních

komunistů, kteří nám televizním redaktorům za
naši činnost, zvláště v oněch prvních srpnových
okupačních dnech a v době do konce roku 1968,
hrozili dokonce fyzickým násilím. V závěru své
útlé knížky si autor klade obvyklé otázky, zda by
se náš polednový vývoj v roce 1968 mohl dál
rozvít k demokracii, nebýt násilné vojenské in-
tervence. A také zda sovětsí generálové nesle-
dovali ještě jiné cíle, než zlikvidovat pro ně
nebezpečný politický vývoj v Československu.
Jiří Svejkovský (*1925) začínal v oboru elektro-
radio jako vyučený ještě v době nacistické oku-
pace, aby hned po druhé světové válce
vystudoval dramatickou školu, hrál divadlo
v Mladé Boleslavi a Liberci, poznal také práci v Já-
chymovských dolech, odkud se mu podařilo ode-
jít do průmyslové redakce Čs. rozhlasu,
vystudovat dálkově Vysokou školu ekonomickou
a posléze v letech 1964 – 1970 pracovat v Čs.
televizi. Vydal už několik knížek, většinou detekti-
vek a publikací pro dětské čtenáře. Teprve nyní

(po časopiseckých článkách) přichází se svou knížkou, která mapuje dosud
světla nezaplenná místa v historii Čs. televize a historických událostí naší
země.

Po propuštění z Čs. televize se uchytil jako technik bezpečnosti práce a
požární ochrany v podniku Silnice Praha, v roce 1991 byl rehabilitován a
vrátil se ještě na své původní pracoviště v Čs. televizi, kde se uplatnil v do-
kumentačním oddělení a do definitivního důchodu odešel až v roce 1998.
Je chvályhodné, že pamětník a očitý svědek zpracoval své vzpomínky
v ucelenou knížku, kterou si jistě mnozí pamětníci rádi přečtou.

Miroslav Sígl

Wintonův virus dobra

Sir Nicholas Winton učaroval režiséru Mateji Mináčovi natolik, že o něm natočil už třetí film. Po snímcích *Všichni moji blízcí* a *Nicholas Winton – síla lidskosti je tu teď Nickyho rodina*. Winton rozesel virus dobra, Mináč se svým producentem a střiháčem Patrikem Paššem jsou, podle svých slov, jeho oběťmi.

Klára Issová ve filmu *Nickyho rodina*.

„Dá se říct, že pan Winton je mým osudem, stejně tak i osudem mého filmového bratra, producenta a střiháče Patrika Pašše. Patrik mě k vlastně k Nicholasu Wintonovi dovedl. Jedním ze zachráněných dětí byl slavný režisér Karel Reisz, díky němuž se Patrik dal na filmovou dráhu,“ vysvětluje Mináč.

Třetí snímek na wintonovské téma už přitom dělat nechtěl, měl pocit, že dluh vůči zachránci několika set československých židovských dětí splatil. „Svolil jsem s tím, že tento film bude mít určité přesahy,“ dodává. Oba dva předchozí snímky a tak i činy Sira Nicholae Wintona se totiž setkaly s neuvěřitelnou lavinou ohlasů z celého světa. „Stalo se něco nepochopitelného: snímek *Síla lidskosti* ve všech světadílech shlédlo tři a půl miliónu dětí, které nám začaly psát – co to s nimi udělalo, jak pomáhají bližním i neznámým. Tyto přesahy jsem tedy chtěl do svého filmu dostat,“ říká režisér. Navíc: Winton se stal celebritou, přijímají ho hlavy

Nicholas Winton „zamlada“ s jedním ze zachráněných dětí.

pro druhého něco dobrého. Nastala obrovská vibrace, děti se hlásily a sdělovaly, co dělají a co dělat chtějí, jak pomoci, aby svět okolo změnil. A my jsme si náhle řekli: tohle musíme zachytit! A druhý z podnětů k novému filmu byla katarze z filmu minulého. Chtěli jsme, aby ona katarze, potřeba kolem sebe věci pozitivně měnit, neustala, aby šla dál a dostala se k dalším lidem. Pustili jsme se tedy do filmu *Nickyho rodina*,“ vypráví Pašš.

Sám Winton o svých činech nikdy nemluvil, nechtěl, neměl a dodnes nemá tu potřebu. „I to nás přitahovalo, ta jeho skromnost; on celou věc pokládal za samozřejmost, o které se mluvit nemusí,“ doplňuje Mináč. Podle režiséra bylo jasné, že ať dělal Nicholas Winton cokoli, nikdy ne proto, aby se o tom mluvilo. Byl přesvědčený humanista, prostě pokládal za samozřejmost pomoci potřebným.

Snímek *Nickyho rodina* by jeho tvůrci chtěli přes Dis-

N. W. s českými dětmi.

je – podle tvůrců – proto, aby ona myšlenka chytla více lidí. „Pokud bychom hrané pasáže nezařadili, přišli bychom o část publika, které by Wintonův virus dobra nezasáhl,“ uzavírá Matej Mináč.

Slavnostní světová premiéra filmu proběhla 20. ledna v Praze. Přijel téměř stovkouletý Sir Nicholas Winton, z celého světa se dostavila i řada jeho dětí. Tedy těch, které v roce 1939 zachránil před smrtí. Setkání to byla dojemná, i po letech jsou zachráněni svému zachránci vděční. Sami přitom „mají na svědomí“ spoustu humanitárních činů. A zase to berou jako samozřejmost: někdo pomohl nám, teď pomůžeme my.

Věra Gisingová pokládá své první setkání s Nicholasem Wintonem za jeden z nejzásadnějších okamžiků svého života. „Bez něj bych nebyla, spousta by nás nebylo,“ říká. Je dojatá, těžko se jí na téma Winton mluví. Naštěstí ale spousta myšlenek, vzpomínek i názorů sepsala ve svých knihách.

Nicholas Winton a Vaclav Havel.

států i institucí, získává tituly a vyznamenání; a objevují se stále nové příběhy. Mináč tedy začal pracovat na třetím wintonovském filmu, ve kterém tohle všechno mapuje. „Tedy celý Wintonův příběh v té nejvzrušivější podobě, a navíc s tím přesahem, o kterém jsem mluvil, upřesňuje.“

U dlouholetého filmového příběhu je i Patrik Pašš. „V roce 2003 jsme se s panem Wintonem v Anglii zúčastnili jedné besedy po projekci filmu; děti s ním vedly dialog. Ptaly se: co my můžeme udělat, jak pomoci světu kolem, co udělat, abychom se s našimi rodiči nedostali do takové situace, v jaké byli rodiče s dětmi v Československu v roce 1939? Sir Winton odpověděl: stačí málo, vystoupit ze své ulity a udělat

Nicholas Winton během premiéry.

covery Channel dostat do americké distribuce. „Film komunikuje s divákem různě, většina dokumentů prostřednictvím intelektuální asociace, intelektuální práce: oslovujete člověka racionem a on si to zpracuje. Když ale chcete zasáhnout široké spektrum diváků – a především chcete-li zasáhnout děti, musíme hledat bázi, skrze kterou tu zprávu, informaci přijímají. Nejlepší cesta je přes příběh, přes emoci. Emoce člověkem pohne – a z toho pak něco vznikne,“ vysvětluje Patrik Pašš. Samozřejmostí je dnes působení prostřednictvím počítačových sociálních sítí, těmi si mladí lidé předávají ohromné množství informací. Tedy i zpráv o tom, co udělal Sir Nicholas Winton.

Snímek *Nickyho rodina* obsahuje hrané vsuvky, i to

Tvůrci filmu a zachráněné děti.

Zuzana Marešová je jedním z mála Wintonových dětí, které se po válce vrátili do Československa a zůstaly. „Jsem něco tak staromódního, jako je vlastenka,“ usmívá se. I ona byla ze setkání s panem Wintonem ohromena. Sama dlouho o ničem nevěděla, s Wintonem se sešla až po Listopadu v Praze na švédském velvyslanectví. „Moc ráda bych se tehdy zeptala na podrobnosti, ale moji blízcí už tu nebyli,“ lituje Marešová. Wintona obdivuje nejen pro jeho činy z roku 1939, ale pro jeho skutky a chování po celý jeho život. A obdivuje i Matej Mináč a jeho snahu o rozeslání Wintonových myšlenek do světa. „V dnešní příšerné době je to zářný příklad dobra,“ konstatuje.

Sir Nicholas Winton zachránil šest set šedesát devět

Archivní foto paní Zuzany Marešové, když byla „Wintonovo dítě“.

děti, doposud se podařilo vypátrat dvě stě šedesát jedno z nich. „Jejich příběh je tedy stále otevřený, konce nevidět,“ doplňuje Patrik Pašš.

Premiéra proběhla nadvakrát ve zcela zaplněném Kongresovém centru v Praze a byla opravdu slavnostní. Norský velvyslanec v naší zemi převzal oficiální českou nominaci Sira Nicholase Wintona na Nobelovu cenu míru, petici s tímto návrhem podepsalo přes sto tisíc dětí a mladých lidí z celé zeměkoule. Promluvili představitelé různých humanitárních organizací, zástupci Základní školy Sira Nicholase Wintona v Kunžaku (Winton se s žáky školy nesoucí jeho jméno

Záběr z filmu Nickyho rodina.

osobně setkal) a samozřejmě i sám pan Winton. Od přeplněného sálu si odpoledne i večer vysloužil dlouhotrvající bouřlivé ovace vestoje.

Paměti, tedy písemnosti a fotografie, které Wintonovy skutky zaznamenávají, ležely padesát let na půdě jeho domu. Napadá mě, že náhodné odhalení jeho manželky, poté pořad v BBC v roce 1989 a pak i zájem československých filmařů Siru Nicholasi Wintonovi dost „zkomplikovaly“ žití. Poklidný život se změnil v dostihy, přijetí u britské královny, amerického prezidenta, dalších a dalších významných osobností, cesty po světě, řády a medaile, besedy,

Plakát k filmu Nickyho rodina.

přednášky... Velká změna pro poklidně žijícího skromného Angličana.

Přijímá ji ale s anglickým klidem. Asi sám ví, že si pocty zaslouží. Takže – děkujeme, pane Wintone!

Tomáš Pilát

MENE TEKEL POPÁTÉ

Ve dnech 21. – 27. února 2011 pořádá občanské sdružení Umění bez bariér ve spolupráci s Konfederací politických vězňů ČR, hl. m. Prahou a Ústavem pro studium totalitních režimů pátý ročník projektu proti totalitě Mene Tekel, nad nímž převzal záštitu prezident mezinárodní asociace bývalých politických vězňů a obětí komunismu INTER-ASSO Jure Knezović.

Festival má podtitul *Reflexe totality v umění a vzdělávání* a během týdne se uskuteční kolem třiceti programů. Zahájení tradičně proběhne vernisáží výstavního projektu v Karolinu UK, následovat bude veřejné shromáždění s koncertem Jaroslava Hutky a Radima Hladíka s Blue Efectem na Staroměstském náměstí a večer bude patřit jazzovému setkání přes oceán, které organizují nejlepší jazzový houslista Kanady roku 2006 Ed Vokurka a česká multiinstrumentalistka Jana Koubková.

Dopolední akce v Městské knihovně jsou určeny školní

mládeži. Dokumenty o sochaři Jaroslavu Šlezingerovi a sochaři Otakarovi Švecovi, jejichž tvůrčí i osobní život tragicky ovlivnil komunistický režim, doprovází komentář historika i zkušenosti umělců a pamětníků.

Výjimečnou příležitostí autentického svědectví zde budou mít také návštěvníci programu občanského sdružení *Dcery padesátých let*, jejichž dramatické osudy budou sděleny osobně i prostřednictvím dokumentárních snímků natočených studenty FAMU a oceněných na zahraničních festivalech.

K otázkám reflexe totality v umění a vzdělávání se

budou na mezinárodní konferenci v Kongresovém centru vyjadřovat reprezentanti umělecké obce, vědci i pedagogové.

Unikátní projekt, jímž je završen vědecký seminář *Rekonstrukce politických procesů padesátých let* na Právnické fakultě UK, představí v Porotní síni Vrchního soudu v Praze fiktivní obnovu procesu s politickou vězeňkyní, spisovatelkou a malíčkou Dagmar Šimkovou. K myšlence festivalu Mene Tekel se opět hlásí několik nekonformních hudebních skupin, které v klubu Vagon cyklem „Rockem proti komunismu“ vyjádří svůj nekompromisní postoj k lidským právům.

V rámci Dnů Polska a Maďarska budou ve spolupráci s velvyslanectvími uvedeny, naši veřejnosti zatím neznámé, filmové dokumenty reflektující totalitu, a uspořádané besedy.

Tradičně vstřícná a kvalifikovaná spolupráce s historiky Národního filmového archivu umožní už popáté představit zajímavá díla tematicky korespondující s ideou Mene Tekel; letos budou mít diváci možnost zhlédnout nevěšední tvorbu polské a maďarské kinematografie.

Jan Řeřicha, ředitel festivalu Mene tekel

Fotografie z filmů uváděných v rámci festivalu MENE TEKEL.

FILMOVÁ PŘEHLÍDKA V PONREPU

V rámci letošní filmové přehlídky budou mít diváci možnost shlédnout díla polské a maďarské kinematografie.

Pondělí 21. 2. / 20.00

Andor Szilágyi / **Z VYŠŠÍHO HLEDISKA**

Mansfeld – Magasabb szempontból / Maďarsko - Kanada 2006
hrají / Péter Fancsikai, Maia Morgenstern, Áron Dimény, Károly Eperjes
čes. tit. / 118 min.

Lektorský úvod: PhDr. Eva Irmanová, CSc., Historický ústav AV ČR

Rok 1958. Sedmnáctiletý Péter Mansfeld „nakažený“ revolučními idejemi roku 1956 sní o znovuvypuknutí povstání a osvobození svého uvězněného švagra. S přáteli provádějí klukovské lumpárny a drobné přestupky, za které se dostanou do vyšetřovací vazby. Pod vlivem „vyšších hledisek“ se z případu obyčejného chuligánství stává vykonstruovaný proces s nebezpečným kontrarevolucionářem a Mansfeld je odsouzen k trestu smrti. Na jeho vykonání však musí počkat do své plnoletosti. (td)

Úterý 22. 2. / 20.00

Péter Gothár / **ČAS SE ZASTAVÍ**

Megáll az idő / Maďarsko 1981
hrají / Pál Hetényi, Ági Kakassy, Henrik Pauer, Péter Gálfi, Jozef Króner
čes. tit. / 103 min.

Lektorský úvod: PhDr. Jaromír Blažejovský, Ph.D., Ústav filmu a audiovizuální kultury FF MU Brno

Nestárnoucí působivý příběh několika středoškoláků, jejich učitelů a rodičů se odehrává na počátku 60. let, kdy starší generaci ještě zní v uších střelba z pouličních bojů revoluce v šestapadesátém, ale jejich děti již ve sklepích imitují Cliffa Richarda, prožívají první lásky a sní o cestě na západ.

Film získal Cenu za režii na MFF Tokio a Young Cinema Award na MFF Cannes. (td)

Středa 23. 2. / 20.00

Péter Gothár / **POBOČKA**

A rézslég / Maďarsko – Rumunsko 1995
hrají / Mari Nagyvová, József Szarvas, Valentin Teodosiu, Misu Dimvale
čes. tit. / 82 min.

Lektorský úvod: Mircea Dan Duta, Ph.D., ředitel Rumunského kulturního institutu

Podobenství o totalitním systému kdesi ve východní Evropě, kde lidé nespolehali o svých osudech a kde neznamenalí takřka nic. Příběh pracovně úspěšné ženy, odsunutá z centra na místo vedoucí „pobočky“ někde v horách byl natočený podle prózy jednoho z nejvýznamnějších současných představitelů sedmihradské adarské literatury Ádáma Bodora. (td)

Čtvrtek 24. 2. / 20.00

Ryszard Bugajski / **GENERÁL NIL**

General Nil / Polsko 2009
hrají / Olgjerd Lukaszewicz, Alicja Jachiewicz, Magdalena Emilianowicz, Anna Cieslak
čes. tit. / 125 min.

Lektorský úvod: Mgr. Blažena Urgošíková, Národní filmový archiv

Historický snímek, který se věnuje posledním letem dramatického života legendárního bojovníka za svobodu, vůdce ústředí diverzních a sabotážních jednotek polské Zemské armády za 2. světové války. August Emil Fieldorf s krycím jménem Nil přežil gulag a podařilo se mu vrátit do Polska. Několik let žil se svou rodinou, ale komunistické vládě nebyl jako silná osobnost s velkou autoritou pohodlný. Dostává se do vězení, kde čeká na rozsudek. Snímek se retrospektivně vrací i k jeho činnosti během války, především k atentátu na generála SS a „varšavského kata“ Franze Kutschera. Generál Nil byl jednou z nejvýznamnějších postav protihitlerovského odboje ve celé okupované Evropě a jeho osud odráží tragédii střední a východní Evropy v područí dvou totalitních režimů. (Iz)

Pátek 25. 2. / 20.00

Robert Gliniski / **VŠE, NA ČEM ZÁLEŽÍ**

Wszystko, co najwazniejsze / Polsko 1992
hrají / Ewa Skibińska, Krzysztof Globisz, Adam Siemion, Bogusław Linda
čes. elektron. tit. / 98 min

Lektorský úvod: Krystyna Krauze, zástupkyně ředitele Polského institutu

Filmové zpracování autobiografické knihy Oly Watové, manželky básníka Aleksandra Wata. Wat, slavný polský básník – futurista, ve třicátých letech patřil k bohéme sympatizující s komunismem. Jeho žena Ola byla ozdobou varšavských literárních salónů. Začíná druhá světová válka. Watovi jsou Židé a před nacisty prchají z Varšavy na východ. Zde je však, jak řadu dalších, zaskočí sovětská okupace. Aleksandr Wat je zatčen a Ola se svým synem je odvezena do Kazachstánu, kde spolu s dalšími vyhnanci tvrdě pracuje v nelidských podmínkách. Pátrání po manželovi ji zavede až do vězení, po mučení a psychickém nátlaku přijímá sovětské občanství. Drama rozdělené rodiny odráží osudy mnoha polských obyvatel, kteří se po deportaci těžce dostávali ze Sovětského svazu do Polska, odkud po válce museli opět utíkat před komunisty.

Tatiana Dimitrovová, Maďarské kulturní středisko
Lucie Zakopalová, Polský institut

České filmy na dvouměsíčním turné po Velké Británii

Během dvou měsíců od 22. února 2011 navštíví čtyři současné české filmy celkem dvanáct britských destinací po Velké Británii v rámci přehlídky **Made in Prague**. Již potřetí organizuje České filmové centrum ve spolupráci s Českým centrem v Londýně a britským řetězcem kin Picturehouse Cinemas tuto přehlídku, a stále je dosud největší přehlídkou české kinematografie na půdě Velké Británie.

Cílem *Made in Prague* je prezentovat kvalitu a uměleckou kreativitu českého filmu a jeho prostřednictvím seznámit širší britskou veřejnost s českou kulturou a historickým kontextem. Pro britského diváka je to tak kromě velkých festivalů jediná možnost, jak se setkat s českým filmem, který není součástí filmového distribučního systému ve Velké Británii, ani není zastoupen v britské televizi. Publikum ve dvanácti univerzitních městech bude mít možnost shlédnout výběr z těch nejlepších a nejúspěšnějších českých filmů uplynulých tří let tak, jak se prezentovaly na velkých mezinárodních festivalech. Ve výběru jsou filmy Karamazovi, Katka, Protektor a Dvojka.

Přehlídka *Made in Prague* 2011 bude slavnostně zahájena 22. února na Mezinárodním filmovém festivalu

Plakát k přehlídce.

v Glasgow, druhém největším filmovém festivalu v Británii projekcí filmu *Protektor* režiséra Marka Najbrta, který film osobně uvede a zúčastní se debaty s diváky. Diváci uvidí kromě dramatu *Protektor*, inspirovaného

skutečnými událostmi z dob nacistické okupace Československa také literárně-divadelní adaptaci *Karamazovi* režiséra Petra Zelenky, který se v Británii zapsal jako autor populárních knoflíkářů. Časosběrný dokument Heleny Třeštíkové *Katka* o 14 let dlouhém boji s drogou by měl oslovit především ty diváky, které zaujal režisérčin předchozí film *René*, jenž byl součástí *Made in Prague* 2009. Oproti tomu debut Jaroslava Fuita *Dvojka* je filmem, který oslovuje diváky napříč spektrem svým pohledem na rozpad vztahu dvou lidí, do kterého během dovolené ve Skandinávii vstoupí třetí element.

Putovní přehlídka navštíví kromě Glasgow také města jako Edinburgh, hrabství Hertfordshire, Cardiff, Swansea, Hereford, Bath, Oxford, Cambridge, Newcastle, Liverpool a Londýn.

Jana Černík, ČFC

FITES

aras.cz
asociace
režisérů a
scenáristů

**NAPLŇUJE ČESKÁ
TELEVIZE SVÉ ZADÁNÍ
PODLE SVÉHO KODEXU
NEBO JE JEN DOPLŇUJE?**

**JAK JI PROMĚNÍ JEJÍ
RESTRUKTURALIZACE?**

**JAKOU MÁ PERSPEKTIVU
DO BUDOUCNOSTI?**

**ASOCIACE REŽISÉRŮ
A SCENÁRISTŮ ARAS A FILMOVÝ
A TELEVIZNÍ SVAZ FITES
POŘADAJÍ 18. BŘEZNA 2011
V DIVADLE ARCHA KONFERENCI
O VEŘEJNÉ SLUŽBĚ, KTEROU
SOUČASNÁ ČESKÁ TELEVIZE
NABÍZÍ.**

CHCEME SEZNÁMIT VEŘEJNOST
S NÁZORY MEDIÁLNÍCH
ODBOURNÍKŮ, POLITIKŮ, PUBLICISTŮ,
VÝZNAMNÝCH KULTURNÍCH
OSOBNOSTÍ, SPOLUPRACOVNÍKŮ
ČT I JEJÍHO MANAGEMENTU
A VYTVOŘIT FÓRUM PRO INVENTURU
VEŘEJNOPRÁVNÍHO POSLÁNÍ
TOHOTO NEJVĚTŠÍHO PRODUCENTA
A DISTRIBUTORA KULTURNÍ SCÉNY
V ČESKÉ REPUBLICĚ.

V DISKUSNÍCH FÓRECH
POSKYTNEME ŠIROKÉ VEŘEJNOSTI
MOŽNOST VYJÁDRIT SE K SOUDOBÉ
ÚROVNI TÉTO VEŘEJNÉ SLUŽBY,
K PROGRAMOVÉ SKLADBĚ A KVALITĚ
– JSME PŘESVĚDČENÍ, ŽE CHYBÍ
DISKUSE ČT NEJEN S TVŮRCI, ALE
I S VEŘEJNOSTÍ.

VOLNÉ VSTUPENKY NA VYŽÁDÁNÍ
ZAJIŠŤUJE ARAS A FITES

VAŠE PODNĚTY, NÁZORY A NÁVRHY
KE KONFERENCI ZASÍLEJTE NA:
INFO@ARAS.CZ

PODPOŘENO GRANTEM
MINISTERSTVA KULTURY ČR

**veřejnost
sobě**

DIVADLO ARCHA

MINISTERSTVO
KULTURY

MEDIA DEVELOPMENT

Finanční podpora vývoje a přípravy filmových, televizních a interaktivních děl

PRO JAKÁ DÍLA?

- hrané filmy delší než 50 min.
- kreativní dokumenty delší než 25 min.
- animované filmy delší než 24 min.
- interaktivní on-line a off-line díla
- seriály

ZA JAKÝCH PODMÍNEK?

- žadatel (producent) musí doložit předchozí realizaci a komerční distribuci audiovizuálního díla v období mezi 1. 1. 2008 a dnem podání žádosti
- žadatel musí doložit většinové vlastnictví práv k projektu
- dílo musí mít mezinárodní potenciál

KOLIK?

- 10 000 - 60 000 EUR (80 000 EUR) - jednotlivý projekt
- 70 000 - 190 000 EUR - soubor 3 - 6 projektů
- 10 000 - 150 000 EUR - interaktivní dílo

Uzávěrka: 11. dubna 2011

Podrobnější informace o aktuálních možnostech financování a konzultace při podávání žádostí vám poskytne MEDIA Desk Česká republika.

MEDIA Desk Česká republika, Národní 28, 110 00 Praha 1
Tel.: +420 221 105 209 - 210, Fax: +420 221 105 303, E-mail: info@mediadeskcz.eu
www.mediadeskcz.eu

Provoz kanceláře MEDIA Desk Česká republika financuje Ministerstvo kultury a Evropská komise.

Festival českých filmů

www.filmfestfinale.cz

*Milujeme
český
film...*

Plzeň

17-23

DUBEN

2011

24
finále